

Briuselis, 2026 m. sausio 30 d.
(OR. en)

5848/26

JAI 124
FRONT 23
RELEX 120
ASILE 11
MIGR 30
CRIMORG 28
COSI 19
ENFOPOL 25
COMIX 29
CH
IS
LI
NO

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPRez
gavimo data:	2026 m. sausio 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 45 final
Dalykas:	KOMISIJS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 45 final.

Priedama: COM(2026) 45 final

Briuselis, 2026 01 29
COM(2026) 45 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija

1. ĮVADAS

Spręsti su migracija susijusius klausimus yra ir toliau bus vienas iš politinių prioritetų. Piliečiai tikisi, kad bus vykdoma teisinga ir tvirta migracijos ir prieglobsčio politika, pagal kurią veiksmingai valdoma migracija ir paisoma Europos vertybių.

Remdamasi pastaraisiais metais nuolat daroma pažanga, dabar Europos Sąjunga pradeda naują etapą. Komisija ir valstybės narės glaudžiai bendradarbiauja, siekdamos **mažinti neteisėtą migraciją ir gerinti migracijos valdymą**. Įvairios Migracijos ir prieglobsčio paktu (toliau – Paktas) nustatytos reformos, kuriomis derinamas solidarumas ir atsakomybė, ryžtinga diplomatija migracijos srityje ir veiksmingas operatyvinis bendradarbiavimas Sąjungoje ir už jos ribų, duoda rezultatų – visų pirma nuo 2023 m. laipsniškai mažėja neteisėtai atvykstančių asmenų skaičius¹.

ES požiūris į migracijos valdymą yra būtinas siekiant pateisinti piliečių lūkesčius – ES turi parodyti, kad geba **užkirsti kelią neteisėtai migracijai** ir išardyti nusikalstamų neteisėto žmonių gabenimo tinklų veiklą, **apsaugoti** nuo karo ir persekiojimo bėgančius **žmones** ir **skatinti specialistus** atvykti į ES, kad būtų padidintas mūsų ekonomikos konkurencingumas.

Dauguma neteisėtai į Sąjungą atvykstančių ir joje būnančių migrantų neatitinka reikalavimų gauti kokią nors apsaugą ir neturi teisės pasilikti². Deja, tik maždaug ketvirtadalis asmenų, neturinčių teisės pasilikti, tikrai išvyksta iš Sąjungos³. **Negalima toleruoti piktnaudžiavimo sistema**, sukurta siekiant apsaugoti tuos, kuriems iš tikrųjų reikia apsaugos. Dėl šios netinkamos padėties atsiranda spragų, kuriomis pasinaudojus ilgą laiką neteisėtai būnama Sąjungoje, o tai turi plataus masto pasekmių švietimui, ap(si)rūpinimui būstu ir vietos paslaugoms, todėl mažėja visuomenės pasitikėjimas Europos gebėjimu valdyti migraciją ir formuoti Europos interesais grindžiamą migracijos politiką. Tai taip pat daro poveikį Europos gebėjimui pritraukti papildomos darbo jėgos, kurios skubiai reikia mūsų šalių ekonomikai ir darbo rinkoms. Be to, nuo 2021 m. Baltarusijai ir Rusijai migracija naudojantis kaip ginklu, Sąjungos migracijos ir saugumo padėtis tapo dar sudėtingesnė, nes atsirado naujų formų hibridinių grėsmių, kai migracija pasitelkiama siekiant politinių tikslų.

90 proc. neteisėtai į ES atvykstančių asmenų naudojami paslaugomis, kurias teikia nusikalstamos grupės ir **neteisėto migrantų gabenimo tinklai**⁴, kurie kelia pavojų žmonių gyvybei dykumoje ir jūroje, siekdami pelno atima jų orumą ir pažeidžia pagrindines teises. Neteisėtai gabenant migrantus skatinama nusikalstama sistema, dėl kurios kyla socialinė įtampa ir migracijos maršrutuose atsiranda nesaugumas. Nors siekti geresnio gyvenimo Europos Sąjungoje gali būti teisėtas noras, teisės į apsaugą neturintys asmenys turi tai daryti teisėtai, naudodamiesi atitinkamais teisėtais atvykimo būdais. Kiekviena neįvykusi neteisėto migrantų gabenimo kelionė – tai galbūt išgelbėta gyvybė.

ES ir toliau siekia būti erdve, kurioje **apsaugomi nuo karo ir persekiojimo bėgantys žmonės**. Suteikti apsaugą tiems, kuriems jos reikia, – Sąjungos ir tarptautinėje teisėje nustatyta pareiga. Pati Europa teikia apsaugą daugybei pabėgėlių, o tarptautiniu mastu

¹ Neteisėto sienos kirtimo atvykstant į ES atvejų skaičius nuolat mažėja: 2024 m. bendras neteisėtai visais pagrindiniais maršrutais į Sąjungą atvykstančių asmenų skaičius sumažėjo 38 proc., o 2025 m. – 26 proc. Panašiai mažėja ir tarptautinės apsaugos prašymų skaičius (sumažėjo 21 proc.).

² Eurostato duomenimis, 2024 m. prieglobsčio suteikimo rodiklis siekė 51,4 proc., 2025 m. pirmąjį pusmetį jis sumažėjo iki šiek tiek daugiau kaip 33 proc., o 2025 m. trečiąjį ketvirtį padidėjo iki 42,8 proc.

³ Metinė prieglobsčio ir migracijos ataskaita (2025 m.), grindžiama Eurostato 2024 m. liepos 1 d. – 2025 m. birželio 30 d. duomenimis, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX:52025DC0795>.

⁴ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/migrant-smuggling>.

Sąjungos diplomatija ir finansinė parama padeda apsaugoti trečiosiose šalyse priimtus prieglobsčio prašytojus ir pabėgėlius.

Naujausias iškalbingas ilgalaikės tradicijos, kuri laipsniškai susiformavo bėgant laikui, pavyzdys – ES **parama ukrainiečiams**. Europos Sąjungos piliečiai atvėrė savo namų duris pabėgėliams, bėgantiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą⁵, kuris sukėlė didžiausią priverstinį gyventojų perkėlimą Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo laikų – Sąjungoje yra daugiau kaip keturi milijonai perkeltųjų asmenų. Laikinosios apsaugos suteikimas ukrainiečiams, taip pat parama jiems grįžtant į tėvynę siekiant padėti atkurti šalį, kai tai bus įmanoma atsižvelgiant į esamą padėtį, vadovaujantis suderintu ir laipsnišku požiūriu, tebėra vieni iš Sąjungos ir valstybių narių prioritetų. Be to, 2015–2024 m. greta asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, apie 3,9 mln. prieglobsčio prašytojų ES buvo suteiktas apsaugos statusas. Vien 2024 m. apsauga buvo suteikta apie 438 000 prieglobsčio prašytojų⁶.

Vis dėlto piktnaudžiavimas valstybių narių prieglobsčio sistemomis daro neigiamą poveikį jų **gebėjimui suteikti apsaugą tiems asmenims, kuriems jos reikia, ir tinkamai juos priimti**, taip pat siūlyti **integracijos** programas teisę pasilikti Sąjungoje turintiems migrantams. Be to, toks piktnaudžiavimas taip pat daro neigiamą poveikį Šengeno erdvei, nes neteisėtas antrinis judėjimas silpnina pačią laisvo judėjimo be vidaus sienų idėją. Paktu iš esmės pertvarkoma Europos migracijos ir prieglobsčio sistema: numatoma vykdyti griežtesnę neteisėtos migracijos kontrolę, supaprastinamos prieglobsčio taisyklės ir procedūros, stiprinamas atsparumas ir pasirengimas ir nustatomos priemonės, skirtos galimoms būsimums krizėms valdyti.

Neteisėtos migracijos prevencija, nuo karo ir persekiojimo bėgančių žmonių apsauga ir specialistų judumo skatinimas yra bendri ES ir jos partnerių interesai. Nors Sąjunga toliau stengiasi tobulinti savo migracijos valdymo sistemas, sėkmingi rezultatai priklauso nuo **gero bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis šalimis partnerėmis**. Galiausiai nė viena šalis negali viena atremti šio pasaulinio reiškinio keliamų iššūkių, todėl taikant visą maršrutą apimančią požiūrį visi partneriai turėtų atlikti savo vaidmenį. Nors Europos migracijos politika ir toliau grindžiama tvirta vidaus sistema, ją įgyvendinant daugiau dėmesio turėtų būti skiriama bendradarbiavimui su šalimis partnerėmis. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis pagal Europos komandos principą, šioje srityje dės dar daugiau pastangų.

Sąjunga tebėra **patraukli vieta turistams, studentams, tyrėjams ir darbuotojams** – daugiau kaip 90 proc. ne ES piliečių į ES atvyksta teisėtais ir kontroliuojamais būdais. Tai prisideda prie mūsų ekonomikos augimo, visuomenės gerovės ir formuoja mūsų kultūrą. 2024 m. į ES dirbti ir studijuoti teisėtai atvyko 1,7 mln. asmenų⁷. Pastaruoju metu skaitmenizuojant ES sienų valdymo ir vizų politikos procesus gerėja keliautojų patirtis, nes trumpinamas laukimo laikas ir supaprastinamos procedūros, kartu išlaikant aukščiausius saugumo standartus.

ES – atviras, pasauliniu mastu sujungtas žemynas, kuriame senėja visuomenė ir mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius ir šiuo metu daugelyje sektorių jaučiamas darbo jėgos ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumas. Siekdama išlaikyti ekonomikos augimą, skatinti konkurencingumą ir atvirą strateginį savarankiškumą, Sąjunga turi tapti pasauliniu

---

⁵ [Laikinoji apsauga asmenims, bėgantiems iš Ukrainos. Mėnesio statistika – Aiškinamoji statistika – Eurostatas.](#)

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2025#international-protection>; trys pagrindinės kilmės šalys yra Sirija, Afganistanas ir Venesuela.

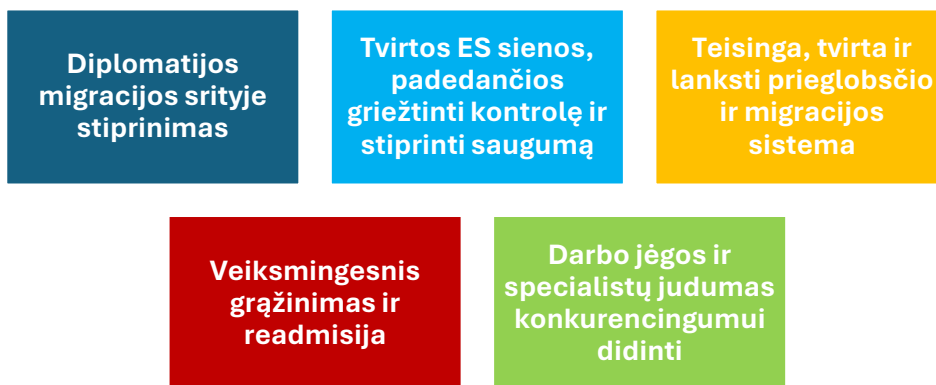
⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Residence_permits_%E2%80%93_statistics_on_authorisations_to_reside_and_work.

specialistų pritraukimo ir išlaikymo centru. Šiuo tikslu Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų šalinti kliūtis, dėl kurių lėtėja mūsų sistemų, be kita ko, susijusių su vizų tvarkymu ir kvalifikacijų pripažinimu, veikimas, ir stiprinti strateginį bendradarbiavimą su partneriais, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos specialistams patekti į Sąjungą ir valstybes nares, skatinant studentų, tyrėjų ir visų lygių įgūdžių turinčių darbuotojų atvykimą, taip pat kuo geriau panaudojant visų jau čia esančių žmonių žmogiškąjį potencialą.

Ilgalaikėje perspektyvoje taip pat reikėtų atsižvelgti į vykstančius **technologinius pokyčius**, dėl kurių atsiveria naujų, dar neišnaudotų galimybių užtikrinti veiksmingesnius ir saugesnius migracijos procesus. Šia strategija siekiama išnaudoti skaitmenizacijos ir dirbtinio intelekto (DI) potencialą migracijos ir prieglobsčio srityje, siekiant valstybėms narėms suteikti šiuolaikinių, saugių ir veiksmingų priemonių, kad jos galėtų gerinti sprendimų priėmimo kokybę ir didinti jo nuoseklumą bei savalaikiškumą, taip pat didinti saugumą, kartu tobulindamos žmonėms teikiamas paslaugas.

Ši strategija parengta remiantis Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentu⁸ ir grindžiama valstybių narių pagal tą reglamentą⁹ pateiktomis **nacionalinėmis strategijomis**¹⁰, joje taip pat atsižvelgiama į Europos Parlamento¹¹, valstybių narių ir įvairių suinteresuotųjų subjektų pareikštas nuomones, įskaitant ES agentūrų ekspertines žinias. Jos tikslas – pateikti Europos migracijos ir prieglobsčio politikos viziją, kuri padėtų per kitus penkerius metus sustiprinti ES sanglaudą, ieškoti novatoriškų būdų judėti į priekį ir įtvirtinti ES regione ir pasaulinėje arenoje atliekamą vaidmenį. Šioje strategijoje numatyti veiksmai grindžiami pagarba pagrindinėms teisėms pagal Chartiją ir visapusišku mūsų tarptautinių įsipareigojimų laikymusi.

Kad pasiektų pagrindinius šios strategijos tikslus – užkirstų kelią neteisėtai migracijai, apsaugotų asmenis, kuriems reikia pagalbos, ir į ES pritrauktų specialistų – Sąjunga turėtų daugiausia dėmesio skirti penkiems toliau nurodytiems prioritetams.

2. DIPLOMATIJOS MIGRACIJOS SRITYJE STIPRINIMAS

Remiantis pastaraisiais metais pasiektais apčiuopiamais rezultatais, Sąjungoje per ateinančius penkerius metus daugiausia dėmesio turi būti skiriama pastangoms neleisti žmonėms rizikuoti savo gyvybe pavojingose kelionėse, **toliau mažinti neteisėtai** į ES

⁸ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, 8 straipsnis; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁹ Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento 7 straipsnis.

¹⁰ Nacionalines strategijas Komisijai pateikė 25 valstybės narės; Danija neprivalo pateikti nacionalinės strategijos, o Vengrija pranešė, kad jos nepateiks.

¹¹ 2025 m. gruodžio 4 d. Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komiteto klausymas.

atvykstančių asmenų skaičių ir mažinti spaudimą prieglobsčio ir migracijos sistemoms, padedant įgyvendinti Paktu nustatytas reformas ir skatinant visame pasaulyje gerbti migrantų ir pabėgėlių pagrindines teises.

Šiuo metu atliekamas darbas siekiant Sąjungoje sukurti šiuolaikinę, teisingą ir efektyvią migracijos valdymo ir prieglobsčio sistemą turi būti derinamas su veiksminga **diplomacija migracijos srityje, kuria propaguojami Sąjungos interesai ir puoselėjamos Europos vertybės**. Ji turi būti grindžiama principu, kad migracijos valdymas yra bendros atsakomybės sritis, kurioje visi migracijos maršrutų dalyviai ir susiję subjektai turi atlikti savo vaidmenį. Per kitus penkerius metus šiuo principu bus vadovaujamosi imantis Sąjungos veiksmų, kuriais siekiama stiprinti esamus ir užmegzti naujus visapusiškos partnerystės ryšius su pagrindinėmis migracijos kilmės ir tranzito šalimis, taip pat su pagrindinėmis pabėgėlius priimančiomis šalimis, stiprinti abipusį pasitikėjimą su mūsų partneriais ir skatinti ES, kaip pagrindinės veikėjos, vaidmenį palaikant pasaulines diskusijas ir stengiantis valdyti migraciją. Sąjunga toliau formuoja savo santykius su trečiosiomis šalimis su migracija susijusiais klausimais **propaguodama savo vertybes ir interesus** ir bendradarbiaudama su partneriais, kad su migracija susijęs spaudimas būtų valdomas visoms šalims naudingą būdu, nes visi esame suinteresuoti bendradarbiauti, kad įveiktume šį bendrą iššūkį.

Diplomatija migracijos srityje turėtų būti **visapusiška**, padėti geriau užkirsti kelią neteisėtam išvykimui ir jį kontroliuoti, išardyti neteisėto migrantų gabenimo tinklus ir šalinti pagrindines migracijos priežastis, suteikti apsaugą netoli kilmės vietos ir asmenims, kuriems reikia apsaugos, pasiūlyti perkėlimo į ES ir kitų papildomų priėmimo / atvykimo būdų. Ji taip pat turėtų užtikrinti greitą ir veiksmingą piliečių, neturinčių teisės pasilikti Sąjungoje, gražinimą ir readmisiją ir, kita vertus, padėti pritraukti įgūdžių ir gebėjimų turinčių darbuotojų, studentų ir tyrėjų, kurie stiprintų Europos konkurencingumą, kartu prisidedant prie kilmės šalių ekonominio vystymosi.

Šie **principai jau įtraukti į partnerystės susitarimus**, kuriuos ES pastaraisiais metais sudarė su trečiosiomis šalimis, visų pirma su Egiptu, Jordanija, Mauritanija ir Tunisu. Į juos taip pat atsizvelgta rengiant Viduržemio jūros regiono pakta¹², kuriuo skatinamas partnerystės principu grindžiamas ir visą maršrutą apimantis požiūris į migraciją įgyvendinant bendrą visapusišką strategiją, kuria stiprinami mūsų santykiai su pietinėmis kaimyninėmis šalimis partnerėmis. Sąjunga turėtų toliau propaguoti šį požiūrį, nes juo suteikiama daugiau stabilumo, realių galimybių ir užtikrinamas ES ir partnerių įvairiuose maršrutuose bendradarbiavimas veiksmingo ir teisėmis grindžiamo migracijos valdymo srityje.

Svarbu, kad ES ir jos valstybės narės vykdytų ryžtingą diplomatijos migracijos srityje politiką stiprindamos **sąsajas su kitomis politikos sritimis ir naudodamosi atitinkamais svertais bei paskatomis**, kaip pastaraisiais metais ragino Europos Vadovų Taryba¹³. Tarp Sąjungos turimų priemonių – vizų politika, įgyvendinama taikant Vizų kodekso 25a straipsnyje nustatytą mechanizmą ir bevizio režimo sustabdymo mechanizmą, taip pat prekyba, atliekant neseniai sutartą Bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistemos reglamento peržiūrą, suteiksiančią galimybę laikinai panaikinti prekybos lengvatas, jeigu nebus bendradarbiaujama readmisijos srityje. Šios priemonės taip pat turėtų būti taikomos išorės finansavimui, kaip Komisija pasiūlė priemonės „Globali Europa“ reglamente kitos 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos laikotarpiui. Jos turėtų būti derinamos su ES valstybių narių dvišalėmis priemonėmis, svertais ir paskatomis, kurie turi būti sutelkti

¹² Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Viduržemio jūros regiono paktas „Viena jūra, vienas paktas, viena ateitis“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025JC0026>.

¹³ 2025 m. kovo 20 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 1/25, 25 dalis.

bendriems ES veiksams remti. Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis išnagrinės būdus, kaip naujas paskatas ir svertus būtų galima taikyti ir kitose politikos srityse, kad būtų propaguojami ES interesai ir atsirastų naujų tarptautinio bendradarbiavimo galimybių.

Siekdama megzti patikimus partnerystės ryšius ir **gerinti pasaulinį migracijos valdymą**, Sąjunga toliau aktyviai dalyvaus atitinkamuose daugiašaliuose forumuose, įskaitant Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo dėl saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos Tarptautinį migracijos peržiūros forumą, kurį numatoma surengti 2026 m. gegužės mėn., ir toliau teiks paramą Pasaulinio susitarimo dėl pabėgėlių įgyvendinimui. Ji taip pat bendradarbiaus su **Europos Taryba** sprendžiant dabartines neteisėtos migracijos ir neteisėto migrantų gabenimo keliamas problemas¹⁴. Komisija prisidės prie Europos Taryboje vykstančių svarstymų, susijusių su 2025 m. gruodžio 10 d. neoficialioje ministrų konferencijoje pradėta iniciatyva dėl Europos žmogaus teisių konvencijos taikymo visapusiškai atsižvelgiant į tikslus apsaugoti teises ir užtikrinti saugumą.

Siekdamos šalinti **pagrindines** neteisėtos migracijos **priežastis**, Sąjunga ir jos valstybės narės toliau stengsis spręsti skurdo pasaulyje problemą, skatinti ekonominę vystymąsi ir stiprinti taiką bei saugumą, visų pirma toliau remis Jungtinių Tautų sistemą, atitinkamais atvejais aktyviai dalyvaus vykdant dabartines reformas ir sieks teikti reikiamą paramą, atsižvelgdamos į precedento neturintį išteklių trūkumą ir vadovaudamosi ES interesais.

Visą maršrutą apimantis požiūris ir glaudesnis bendradarbiavimas su ES kaimyninėmis šalimis

Komisija toliau skatins vadovautis **visą maršrutą apimančiu požiūriu**, kad būtų sprendžiamos daugialypės problemos, susijusios su mišriu ekonominių migrantų ir apsaugos ieškančių asmenų migraciniu judėjimu, ir padės trečiosioms šalims stiprinti jų migracijos, sienų valdymo, prieglobsčio ir grąžinimo sistemas, be kita ko, jų pajėgumus prieglobsčio prašytojams ir pabėgėliams pasiūlyti tinkamų priėmimo ir apsaugos sprendimų, daugiausia dėmesio skirdama šalims, esančioms netoli migrantų kilmės vietų. Veiksmai bus pritaikyti prie konkrečių aplinkybių ir gali apimti pastangas kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, taip pat tokias sritis kaip sienų valdymas, registracija, apsaugos suteikimas ir paslaugų teikimo sistemų, įskaitant priimančiąsias bendruomenes, stiprinimas, taip pat teisėtų atvykimo būdų valdymas ir greito, saugaus ir oraus grąžinimo bei readmisijos ir tvarios reintegracijos užtikrinimas.

Nuolatinis glaudus bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų vyriausiuoju pabėgėlių reikalų komisaru (angl. UNHCR), Tarptautine migracijos organizacija (TMO) ir kitomis atitinkamomis tarptautinėmis vyriausybėmis organizacijomis, atliks labai svarbų vaidmenį remiant visą maršrutą apimantį požiūrį, kad jis atitiktų aktyvesnio ES tarptautinio bendradarbiavimo poreikius. Komisija siekia remti novatoriškus būdus populiarinti saugias prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių apsaugos vietas, esančias arčiau jų kilmės šalių, padėti užkirsti kelią pavojingoms kelionėms, kurių maršrutais keliaudami žūsta žmonės, ir remti savanoriško grįžimo iš trečiųjų šalių į kilmės šalis ir reintegracijos programas. Pagal visą maršrutą apimantį požiūrį būtų galima, susitarus su atitinkama trečiąja šalimi ir bendradarbiaujant su tarptautinėmis organizacijomis, palei pagrindinius migracijos maršrutus steigti naujus arba stiprinti esamus¹⁵ **daugiafunkčius centrus**.

¹⁴ [Su migracija susiję iššūkiai. Europos Tarybos ministrai ragina priimti politinę deklaraciją dėl teisių – Portalas.](#)

¹⁵ Pavyzdžiui, pagal Užsachario Afrikos migracijos apsaugos, grąžinimo ir reintegracijos programą (angl. MPRR-SSA), https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-ssa_en?prefLang=lt.

Migracijos valdymo srityje tam tikrą vaidmenį taip pat turėtų atlikti ES šalys kandidatės ir potencialūs kandidatai. Sukurti veiksmingas prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemas ir migracijos, vizų ir sienų valdymo politiką suderinti su atitinkama ES politika yra būtinos įstojimo į Sąjungą sąlygos. ES visų pirma turėtų palaikyti glaudų bendradarbiavimą su **plėtros partneriais** ir juos remti, daugiausia dėmesio skirdama sienų valdymo, kovos su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis stiprinimui, paramai teisės aktų derinimui su ES migracijos, prieglobsčio ir vizų politikos *acquis* ir readmisijos bei gražinimo stiprinimui. Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (angl. EUAA), Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) ir Europolas toliau rems partnerius ir su jais bendradarbiaus. ES veiksmų planas dėl Vakarų Balkanų jau padėjo gerokai sumažinti neteisėto sienos kirtimo keliaujant Vakarų Balkanų maršrutu atvejų skaičių, todėl turėtų būti tęsiamas pagal šią sistemą palaikomas bendradarbiavimas.

Pavojingų kelionių prevencija ir gyvybių gelbėjimas

Neteisėtas migrantų gabenimas yra baisi, dažnai tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstama veika, kai nusikaltėlių tinklai, siekdami ekonominės naudos, išnaudoja žmones ir kelia pavojų jų gyvybei ir orumui; tokią veiklą taip pat vykdo valstybiniai subjektai, siekdami pakenkti Sąjungos saugumui. Tai daro neigiamą poveikį mūsų migracijos valdymo sistemai ir kelia grėsmę mūsų išorės sienų apsaugai. Ne nusikalstamos organizacijos, o ES ir jos valstybės narės turi nuspręsti, kas ir kokiomis aplinkybėmis gali atvykti į Sąjungą.

Kad sužlugdytų neteisėto žmonių gabenimo verslo modelį, užkirstų kelią neteisėtam išvykimui ir išvengtų žūčių, ES turi toliau stengtis stiprinti mūsų partnerių pajėgumus **kontroliuoti ir valdyti sienas atvykimo ir išvykimo vietose**, taip pat panaudoti jų paieškos ir gelbėjimo pajėgumus, kad būtų kuo labiau sumažintas incidentų skaičius, o žmonės – apsaugoti nuo didelės rizikos. Kuo anksčiau bus imamasi veiksmų atitinkamame maršrute, tuo didesnė tikimybė, kad pavyks išvengti incidentų ir mirčių. ES iniciatyvos, kurių imtasi pastaruoju metu, padėjo veiksmingiau užkirsti kelią pavojingoms kelionėms.

Kad galėtų veiksmingai reaguoti, ES taip pat turi stengtis stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir **Pasaulinį kovos su neteisėtu migrantų gabenimu aljansą** paversti tvirta ir ilgalaike bendradarbiavimo sistema, kurioje, siekiant užkirsti kelią neteisėtam migrantų gabenimui, į jį reaguoti ir kurti saugias alternatyvas neteisėtai imigracijai, suburiami suinteresuotieji subjektai.

Remiantis pirmaisiais dvejais Pasaulinio aljanso veikimo metais, 2025 m. gruodžio 10 d. įvykusioje Antrojoje tarptautinėje Pasaulinio aljanso konferencijoje buvo sudarytos sąlygos užmegzti **struktūrinį bendradarbiavimą**, atitinkantį Sąjungos platesnio užmojo siekius. Bendrą deklaraciją¹⁶ patvirtinę partneriai įsipareigojo laikytis tam tikrų bendrų principų, prisiėmė įsipareigojimus ir atsakomybę stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu kartu ir visame pasaulyje, vadovaujantis visą maršrutą apimančiu požiūriu ir bendros atsakomybės principu. Metiniuose vyresniųjų pareigūnų susitikimuose bus skatinama tolesnė veikla siekiant įgyvendinti prioritetus ir užtikrinti didesnę veiksmų suderinamumą bei bendrą planavimą, o ministrų konferencijose bus užtikrinamas nuolatinis politinis vadovavimas. Taip bus sustiprintas įvairių regioninių ir teminių iniciatyvų (pvz., Budapešto, Chartumo, Niamėjaus, Prahos ir Rabato procesų, EUROFRONT ir *El Pacto* su Lotynų Amerika ir Karibais), taip pat Didžiojo septyneto (G7) iniciatyvų ir Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) bei Europos Tarybos atliekamo darbo koordinavimas ir padidintas jų poveikis, siekiant toliau racionalizuoti veiksmus ir skatinti jų sąveiką.

¹⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/54b4208d-d928-4177-aac3-c70c4f6b2745_en?filename=Global%20Alliance%20Joint%20Declaration_final.pdf

Neteisėto migrantų gabenimo tinklai, siekdami skatinti savo neteisėtą veiklą, remti savo operacijas ir nuslėpti neteisėtai įgytas pajamas, piktnaudžiauja skaitmeninėmis platformomis, kriptoturtu ir kitomis technologijomis. Vienas iš Pasaulinio aljanso prioritetų bus kovoti su **neteisėtu migrantų gabenimu pasitelkiant skaitmenines technologijas**, šiuo tikslu stiprinant bendradarbiavimą su skaitmeninėmis platformomis ir technologijų teikėjais. Be to, turime išnaudoti technologijas savo naudai ir aprūpinti teisėsaugos institucijas naujomis priemonėmis ir technologijomis, įskaitant DI grindžiamus analitinius pajėgumus, kad būtų galima apdoroti ir sujungti didelius duomenų rinkinius, kad teisėsaugos institucijos visada turėtų pranašumą prieš neteisėtai žmones gabenančius asmenis. Šiuo tikslu Europolas, neseniai sustiprintas įsteigus Kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centru¹⁷, plėtos savo operatyvinę veiklą atsekant neteisėtai migrantus gabenančių asmenų paliekamus skaitmeninius pėdsakus. Komisija taip pat stiprins strateginę partnerystę su Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru (angl. UNODC), kad būtų sprendžiamos su internetiniais neteisėto migrantų gabenimo aspektais susijusios problemos ir sutrikdomi neteisėti finansiniai srautai, taikant lėšų sekimo metodą. Tam reikia pasitelkti finansinę žvalgybą ir užtikrinti saugų keitimąsi informacija, kad būtų galima nustatyti visais lygmenimis veikiančius nusikalstamus subjektus. Be to, pažangiausios elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugos gali palengvinti naujų kovos su sukčiavimu ir tapatybės vagystėmis priemonių taikymą, taip pat padėti skaitmenizuoti ir automatizuoti sienų kontrolės procesus.

Komercinių transporto priemonių, daugiausia oro transporto, naudojimas dabar yra vienas iš įprastų neteisėto migrantų gabenimo tinklų *modus operandi*, kai migrantai gabenami į netoli ES esančias arba su ja besiribojančias trečiąsias šalis, iš kurių migrantai bando neteisėtai patekti į ES. Remdamasi sėkmingais rezultatais, pasiektais taikant kovai su šia veikla skirtą priemonių rinkinį¹⁸, ES bendradarbiaus su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais dėl tolesnių veiksmų, susijusių su Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (angl. ICAO) darbinio dokumentu¹⁹, kad būtų parengti bendri metodai ir išnagrinėtos galimybės imtis bendrų veiksmų, kuriems galėtų pritarti pagrindinės šalys partnerės ir aviacijos srities suinteresuotieji subjektai, be kita ko, ICAO sistemoje.

Siekdama palei migracijos maršrutus esančias šalis aprūpinti būtinomis migracijos valdymo ir kovos su neteisėtu migrantų gabenimu priemonėmis, ES padės partneriams plėtoti reikiamus pajėgumus **stiprinti teisminių ir teisėsaugos institucijų atsakomuosius veiksmus** ir sukurs tvirtus bendradarbiavimo kanalus, be kita ko, pasitelkdama jungtines tyrimo grupes. Šiomis pastangomis bus siekiama užtikrinti veiksmingesnę neteisėto migrantų gabenimo tinklų aptikimą, jų veiklos tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą. Galiausiai tai turėtų padėti didinti sėkmingo baudžiamojo persekiojimo atvejų skaičių ir taikyti veiksmingas sankcijas, taip neteisėtą migrantų gabenimą paverčiant rizikingesne, sudėtingesne ir ne tokia pelninga nusikalstama veikla. ES turėtų galėti pasikliauti partnerių, kovojančių su neteisėtu migrantų gabenimu įvairiais maršrutais, tinklu, kad tikroju laiku gautų žvalgybos informaciją ir informaciją apie migracijos srautus ir padėtų šalims, per kurias driekiasi maršrutai, pasirengti. Komisija, veiksmus derindama su valstybėmis narėmis, bendradarbiaus su Interpolu, Europolu, Eurojustu, FRONTEX ir pagrindinėmis

---

¹⁷ [IP_25_2229_LT.pdf](#).

¹⁸ Priemonių rinkinys, skirtas kovai su komercinių transporto priemonių naudojimu siekiant palengvinti neteisėtą migraciją į ES, https://home-affairs.ec.europa.eu/toolbox-addressing-use-commercial-means-transport-facilitate-irregular-migration-eu_en?prefLang=lt.

¹⁹ https://www.icao.int/sites/default/files/Meetings/a42/Documents/WP/wp_449_en.pdf.

tarptautinėmis organizacijomis, taip pat remsis Europos imigracijos ryšių palaikymo pareigūnų tinklo teikiama parama.

Vienas didelis su neteisėtu migrantų gabenimu susijęs iššūkis yra tai, kad šią veiklą organizuojantys ir vykdytys nusikaltėliai dažnai gyvena už ES ribų, todėl nepatenka į valstybių narių jurisdikciją. Šiuo metu Europos Parlamentui ir Tarybai svarstant pasiūlymą stiprinti ES teisės sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtos migracijos palengvinimui²⁰, ES rengia **naują sankcijų režimą**, skirtą neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims ir prekyautojams žmonėms, visų pirma aukšto lygio nusikalstamiems subjektams, siekiant išaldyti jų turtą, atimti pelną ir apriboti galimybes atvykti į ES, visapusiškai papildant baudžiamosios teisenos priemones.

ES **strateginės ir visapusiškos partnerystės** susitarimai su Egiptu, Jordanija ir Tunisu, partnerystė migracijos srityje su Mauritanija, taip pat aktyvesnis bendradarbiavimas su pagrindiniais partneriais, įskaitant Libaną, Maroką, Senegalą ir Turkiją, padėjo gerokai sumažinti neteisėto sienos kirtimo vykstant rytinės ir centrinės Viduržemio jūros regiono dalių bei Atlanto maršrutais atvejų skaičių²¹. Komisija taip pat stiprina savo paramą Libijai paieškos ir gelbėjimo pajėgumų ir veiksmų, susijusių su apsauga, humanitariniu grįžimu ir evakavimu, srityse, laikydamosi tarptautinės teisės ir gerbdama žmogaus teises. Komisija, bendradarbiaudama su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, toliau palaikys ryšius su trečiosiomis šalimis, kad būtų stiprinamos paieškos ir gelbėjimo srityje dedamos pastangos, kovojama su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, apsaugomi perkeltieji asmenys ir gerinamas bendradarbiavimas grąžinimo iš ES ir kitų trečiųjų šalių bei readmisijos srityje, užtikrinant visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms ir tarptautinių įsipareigojimų laikymąsi.

Didėjant per **Lamanšo sąsiaurį** iš Prancūzijos į Jungtinę Karalystę neteisėtai gabenamų migrantų skaičiui, reikia imtis ryžtingų veiksmų siekiant kovoti su neteisėta migracija ir organizuotu nusikalstamumu, kartu dedant visas pastangas išvengti tolesnių žūčių jūroje. Atsižvelgdama į 2025 m. gegužės mėn. ES ir Jungtinės Karalystės vadovų aukščiausiojo lygio susitikimo bendrą pareiškimą, ES, be kita ko, Pasauliniame kovos su neteisėtu migrantų gabenimu aljanse, stiprina bendradarbiavimą su Jungtine Karalyste. Šiomis aplinkybėmis Komisijos remiamas bandomasis projektas, dėl kurio susitarė Prancūzija ir Jungtinė Karalystė, padeda atgrasyti nuo tokių pavojingų kelionių ir spręsti su šia sudėtinga padėtimi prie ES išorės sienos susijusias problemas.

Parama šalims partnerėms stiprinant jų prieglobsčio ir apsaugos sistemas

2025 m. birželio mėn. pabaigoje visame pasaulyje buvo daugiau kaip 117 mln. **priverstinai perkeltų** asmenų²². Per pastarąjį dešimtmetį šis skaičius padidėjo beveik du kartus, o kasmetinis jo augimas jau tęsiasi beveik dešimtmetį. Du trečdaliai priverstų išvykti asmenų lieka kaimyninėse teritorijose ir dažnai apsistoja mažų ir vidutinių pajamų šalyse. Perkeltiesiems asmenims ir pabėgėliams naudinga pasilikti regione, kuriame suteikiama veiksminga apsauga, nes taip mažėja pavojingų kelionių ir susijusių žmonių

²⁰ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria nustatomos būtiniausios padėjimo neteisėtai atvykti, vykti tranzitu ir apsigyventi Sąjungoje prevencijos ir kovos su tokia veikla taisyklės ir kuria pakeičiama Tarybos direktyva 2002/90/EB ir Tarybos pamatinis sprendimas 2002/946 TVR, [EUR-Lex – 52023PC0755 – LT – EUR-Lex](#).

²¹ 2025 m. metinėje prieglobsčio ir migracijos ataskaitoje, grindžiamoje FRONTEX duomenimis, nustatyta, kad nuo 2024 m. liepos 1 d. iki 2025 m. birželio 30 d., palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, centrinės Viduržemio jūros regiono dalies, Atlanto ir rytinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutais atvykstančių asmenų skaičius sumažėjo atitinkamai 40 proc., 25 proc. ir 11 proc.

²² Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras – Pabėgėlių duomenų paieškos sistema – Pagrindiniai rodikliai, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics>.

kančių rizika, o valstybėms padedama atremti su migracija susijusius iššūkius laikantis tarptautinių įsipareigojimų.

Pasinaudodama įgyvendinant KVTBP „Globali Europa“ pasiektais rezultatais, Komisija toliau remia programas, kuriomis siekiama stiprinti nacionalines prieglobsčio sistemas, taip pat priėmimo ir apsaugos sistemas ir migracijos valdymą trečiosiose šalyse. Keliose šalyse partnerėse bus teikiama parama su pabėgėlių statuso nustatymo, registracijos ir dokumentavimo sistemomis susijusioms teisinėms ir institucinėms reformoms vykdyti ir atitinkamiems gebėjimams stiprinti. Ši veikla bus toliau siejama su regioniniais dialogais ir partnerystės ryšiais su pagrindinėmis kilmės ir tranzito šalimis. Be to, Komisija priverstinai perkeltiems asmenims toliau teiks apsaugos paslaugas ir siūlys ilgalaikius sprendimus.

Būdų gauti apsaugą propagavimas

Teisėtų būdų gauti apsaugą žmonėms, kuriems jos reikia, sukūrimas yra akivaizdus įrodymas, kad ES vykdo pasauliniu mastu prisiimtus įsipareigojimus. Tuo pat metu teisėti atvykimo būdai padeda siekti tikslo tvarkingai ir saugiai valdyti atvykstančių asmenų srautus, išvengiant neteisėtai žmones gabenančių asmenų ir užkertant kelią pavojingoms kelionėms. Tai taip pat strateginė priemonė, kuria galima stiprinti ES bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis laikantis holistinio, visapusiško ir visą maršrutą apimančio požiūrio į migracijos valdymą. Šie būdai padeda mažinti toms partnerėms tenkančią spaudimą, stiprinant gebėjimus gerinti jų priėmimo ir tarptautinės apsaugos sąlygas, ir papildo mūsų politiką, kuria siekiama užkirsti kelią pavojingam tolesniam judėjimui iš kilmės šalių. Todėl jie turėtų būti įtraukti į platesnio masto bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis sistemą. Taigi ES turėtų didinti savo užmojus **perkėlimo ir humanitarinio priėmimo srityje**, kurie turėtų būti neatsiejama jos diplomatijos migracijos srityje priemonių rinkinio dalis.

Dėl pernelyg didelio nacionalinėms priėmimo sistemų pajėgumams tenkančio krūvio ir kitų svarbių politinių ir finansinių veiksnių sumažėjo vietų, kurias ES valstybės narės gali pasiūlyti 2026–2027 m. laikotarpiu pagal Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo planą²³. Nepaisant to, įgyvendinant Paktą ir veiksmingiau valdant migraciją turėtų būti sudaromos sąlygos ateinančiais metais rengti **platesnio užmojo perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo planus**.

Parama grįžimui iš trečiųjų šalių

Nuo 2016 m. ES gerokai padidino paramą **tvariam savanoriškam** migrantų **grįžimui iš tranzito šalių** į jų kilmės šalis. Tai padėjo trečiosioms šalims sumažinti jų sistemoms tenkančią spaudimą, taip pat sumažinti neteisėtai į ES atvykstančių asmenų skaičių. Be to, taip suteikta galimybių migrantams, įstrigusiems be perspektyvų gauti apsaugą ir negalintiems grįžti savarankiškai, juos apsaugant nuo neteisėtai žmones gabenančių asmenų piktnaudžiavimo. Pagal dabartinės daugiametės finansinės programos KVTBP „Globali Europa“ iki šiol (2021–2025 m.) suteikta finansinė parama viršija 1 mlrd. EUR, ir šiomis lėšomis remiamas grįžimas iš trečiųjų šalių ir reintegracija, taip pat stiprinama trečiųjų šalių atsakomybė ir gebėjimai valdyti reintegraciją taikant nacionalinius nukreipimo mechanizmus Šiaurės Afrikoje, Užsachario Afrikoje ir Azijoje. Viena iš pagrindinių programų, skirtų trečiųjų šalių piliečių grįžimui ir reintegracijai remti, yra Migrantų apsaugos, grįžimo ir reintegracijos programa (angl. MPRR). Ja prisidedama prie pažeidžiamų ir įstrigusių migrantų apsaugos užtikrinimo, be kita ko, padedant jiems savanoriškai grįžti iš Šiaurės Afrikos ir Sahelio ir tvariai reintegruoti Užsachario Afrikoje.

²³ 2025 m. kovo 17 d. Tarybos sprendimas (ES) 2025/702, kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai Sąjungos vardu dalyvauti derybose dėl tarptautinės teisės akto, kuriuo įsteigiama Tarptautinė ieškinių dėl žalos Ukrainoje komisija, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/702/oj>.

Nuo 2022 m. gruodžio mėn. iki 2025 m. lapkričio mėn. Migrantų apsaugos, grįžimo ir reintegracijos programa padėjo grįžti daugiau kaip 127 500 asmenų ir reintegruotis daugiau kaip 106 600 asmenų. Apskritai pagal dabartinę KVTBP „Globali Europa“ iš visos 1 mlrd. EUR sumos, 2021–2025 m. pagal šią priemonę numatytos grįžimui ir reintegracijai, Migrantų apsaugos, grįžimo ir reintegracijos programai Šiaurės Afrikoje ir Užsachario Afrikoje iki šiol skirta daugiau kaip 650 mln. EUR²⁴. Parama savanoriškam grįžimui į Užsachario Afriką ir kitas pagrindines kilmės šalis, taip pat pastangos plėtoti nacionalines reintegracijos sistemas ir toliau bus svarbūs ES diplomatijos migracijos srityje elementai.

Komisija toliau skatins remiamą savanorišką grįžimą iš trečiųjų šalių ir reintegraciją palaikydama strateginį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir atitinkamomis trečiosiomis šalimis, taip pat pasinaudodama FRONTX ES reintegracijos programa ir tarptautinių subjektų, pavyzdžiui, TMO, parama. Veiksmai, kuriais siekiama stiprinti savanorišką grįžimą iš trečiųjų šalių, yra neatsiejami nuo pastangų stiprinti neteisėtai ES esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimą ir readmisiją (žr. 5 skyrių).

3. TVIRTOS ES SIENOS, PADEDANČIOS GRIEŽTINTI KONTROLĘ IR STIPRINTI SAUGUMĄ

Vienas iš pagrindinių integruoto ir visapusiško požiūrio į migracijos valdymą elementų yra pastangos išlaikyti **Sąjungos išorės sienų ir Šengeno erdvės**, kaip erdvės be vidaus sienų kontrolės, **vientisumą**.

Kad pasiektų šį tikslą, Sąjunga turi išlaikyti tvirtas išorės sienas, kurios padėtų užtikrinti saugumą ir tvarką, taip pat vykdyti **veiksmingą teisėtai į Sąjungą atvykstančių²⁵ ir joje būnančių asmenų kontrolę** ir tuo pat metu užkirsti kelią neteisėtam atvykimui ir buvimui. Kartu su tvirta teisine sistema, kuria užkardomas piktnaudžiavimas ir neteisėtas antrinis judėjimas Europos Sąjungoje, kaip nustatyta Pakte, veiksminga ES išorės sienų apsauga taip pat turėtų padėti gerinti padėtį prie ES vidaus sienų, palengvinti Šengeno erdvės veikimą ir stiprinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą.

Pažymėtina, kad prie sienų nuolat kyla naujų iššūkių, turinčių įtakos Sąjungos ir jos valstybių narių saugumui ir teritoriniam vientisumui. Nuo 2021 m. hibridinės grėsmės, susijusios su Rusijos ir Baltarusijos vykdomu **migrantų ir migracijos instrumentalizavimu**, dar labiau sustiprėjo tęsiantis Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą. Sąjunga negali leisti, kad priešiški subjektai manipuluotų jos vertybėmis ir principais, įskaitant teisę į prieglobstį, ir kenktų jos demokratinėms valstybėms. Imdamasi atitinkamų į šią padėtį atsako veiksmų, įskaitant diplomatinę ir teisėkūros veiklą, Komisija 2024 m. paskelbė komunikatą²⁶, kuriuo siekiama padėti ES valstybėms narėms kovoti su hibridinėmis grėsmėmis, kylančiomis migracija naudojantis kaip ginklu, ir stiprinti saugumą prie ES išorės sienų, taip pat skyrė lėšų jų sienų stebėjimo pajėgumams didinti. Per kitus penkerius metus Sąjunga turi ir toliau būti visapusiškai pasirengusi atremti kylančius iššūkius ar grėsmes.

²⁴ Tarptautinė partnerystė – Užsachario Afrikai skirta migrantų apsaugos, grįžimo ir reintegracijos programa (angl. MPRR-SSA), https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-ssa_en?prefLang=lt.

²⁵ Pagrindinė taisyklė, nustatyta Šengeno sienų kodekse (5 straipsnio 3 dalis), tebėra ta, kad išorės sienos turėtų būti kertamos tik sienos perėjimo punktuose, kitaip gali būti taikomos sankcijos.

²⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl kovos su hibridinėmis grėsmėmis, kylančiomis naudojant migraciją kaip ginklą, ir saugumo prie ES išorės sienų stiprinimo, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0570>.

Sąjunga planuoja toliau plėtoti patikimą ir veiksmingą **Europos integruotą sienų valdymą (EISV)** – 2028 m. pristatys antrąją EISV strategiją, grindžiamą pažangiausiomis informacinėmis technologijomis ir infrastruktūra, o ją įgyvendins FRONTEX ir eu-LISA. Atliekant FRONTEX reglamento peržiūrą (tai padaryti numatyta 2026 m.), bus nagrinėjama, kaip toliau stiprinti šios agentūros įgaliojimus sienų apsaugos srityje ir kaip sustiprinti jos nuolatinį korpusą, kad agentūra galėtų išplėsti savo veiklą ir aktyviau teikti operatyvinę paramą valstybėms narėms ir trečiosioms šalims.

Veiksmingesnė patekimo į ES teritoriją ir Šengeno erdvę kontrolė

2025 m. spalio mėn. pradėjus laipsniškai diegti **atvykimo ir išvykimo sistemą (AIS)**, ES pradeda naudoti pažangiausią pasaulyje skaitmeninę sienų valdymo sistemą. Taikant AIS pertvarkoma sienų kontrolė: suteikiama daugiau galimybių stebėti į ES atvykstančius ir iš jos išvykstančius asmenis, taip pat leidžiamą buvimo laikotarpį viršijančius asmenis, ir gerinami informacijos srautai tarp sistemų ir institucijų, užtikrinant veiksmingesnę ir efektyvesnę reagavimą į kintančius migracijos ir saugumo srities iššūkius.

Kitas žingsnis – iki 2026 m. vidurio Sąjungoje pradėti naudoti naująją migracijos valdymo duomenų bazę (sistemą EURODAC), o iki 2026 m. pabaigos – Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemą (ETIAS). Artimiausiais metais planuojama užtikrinti visapusišką visų sistemų, įskaitant Vizų informacinę sistemą (VIS), **sąveikumą**.

Įgyvendinant šią skaitmeninę transformaciją labai svarbų vaidmenį ir toliau atliks ES didelės apimties IT sistemų valdymo agentūra **eu-LISA**. Pasiūlyme dėl DFP numatyta gerokai padidinti šiai agentūrai skirtus išteklius, kad ji turėtų reikiamų priemonių sukurti ir pradėti naudoti visus jos kompetencijai priklausančių didelės apimties IT sistemų komponentus.

Be to, nuo 2026 m. vidurio valstybės narės, įgyvendindamos Paktą, pradės **tikrinti į ES atvykstančius trečiųjų šalių piliečius, kurie neatitinka atvykimo į Šengeno erdvę sąlygų**. Tai padės užtikrinti, kad būtų atliekami neteisėtai prie ES išorės sienų atvykstančių asmenų tapatybės, saugumo, sveikatos ir pažeidžiamumo patikrinimai ir kad jie būtų nukreipiami atlikti atitinkamų procedūrų. Šiuo požiūriu, 2026 m. viduryje iš esmės pertvarkius **sistemą EURODAC** – ES centrinę biometrinių duomenų bazę, – institucijoms bus sukurta migracijos valdymo IT sistema, kad jos galėtų visapusiškai ir skaitmeniniu būdu prižiūrėti, valdyti ir kontroliuoti prieglobstį ir migraciją ES. **Naujosios privalomos prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros** padės stiprinti mūsų sienų kontrolę ir gebėjimus užkirsti kelią neteisėtam atvykimui, taip pat didinti mūsų prieglobsčio ir grąžinimo sistemų veiksmingumą. Prašytojams, kuriems apsauga ES greičiausiai nebus suteikta ir kurie, kaip nustatyta, kelia pavojų ES vidaus saugumui arba klaidina institucijas, nebus leidžiama atvykti į Sąjungą ir jų prašymai bus greitai išnagrinėjami pasienyje. Taikant nacionalinius nepriklausomus stebėsenos mechanizmus bus stebima, ar atliekant tikrinimo ir prieglobsčio pasienio procedūras laikomasi pagrindinių teisių, įskaitant vaiko teises.

Technologijų naudojimas Sąjungos sienų valdymui ir apsaugai užtikrinti

Per kitus penkerius metus Sąjunga toliau stiprins **žvalgybos informacija grindžiamus pajėgumus**, kad galėtų apsaugoti savo išorės sienas ir užtikrinti visapusišką informuotumą apie padėtį bei tinkamus reagavimo pajėgumus. Šiuo tikslu pasitelkiant Europos sienų stebėjimo sistemą (EUROSUR) jau vykdoma pažangiausia stebėsenos ir stiprinami Sąjungos gebėjimai stebėti ir kontroliuoti bendras Šengeno išorės sienas, beveik tikruoju laiku keičiantis informacija, susijusia su neteisėta migracija ir tarpvalstybinio nusikalstamumu. Bus labai svarbu toliau tobulinti EUROSUR veikimą, taip pat naudotis šiuolaikinėmis sienų stebėjimo technologijomis, įskaitant taktinį bepiločių orlaivių naudojimą ir kovos su bepiločiais orlaiviais pajėgumus. Komisija įvertins, kaip FRONTEX

galėtų padėti valstybėms narėms įsigyti tokią įrangą ir rengti reikiamus mokymus. Be to, didinant informuotumą apie padėtį jūroje ir padedant reaguoti į neteisėtą migraciją, tam tikrą vaidmenį ir toliau atliks bendra keitimosi informacija aplinka (BKIA), kurioje ES jūrų institucijos gali struktūruotai ir saugiai tarpusavyje keistis informacija.

Įgyvendinant naujas iniciatyvas bus toliau skatinama **ES sienų valdymo procesų skaitmenizacija** ir palengvinamas *bona fide* keliautojų atvykimas. Skaitmenizuojant vizų išdavimo procedūras (dėl šios iniciatyvos susitarta 2023 m. birželio mėn. ir ji turi būti įgyvendinta iki 2030 m.) keliautojai galės lengviau kreiptis dėl Šengeno vizos išdavimo, o nacionalinės institucijos – greičiau nagrinėti prašymus. Be to, Europos Parlamentui ir Tarybai priėmus pasiūlymą dėl kelionės dokumentų skaitmenizavimo²⁷, be kita ko, naudojantis ES skaitmeninės tapatybės dėkle, bus dar labiau sustiprinta ES, kaip pasaulinės lyderės saugaus, veiksmingo ir keliautojams patogaus sienų valdymo srityje, pozicija. Komisija taip pat pasiūlys atnaujinti ES taisyklės dėl vienodos leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formos, kad būtų pašalintos saugumo spragos ir įveikti kiti iššūkiai²⁸.

Tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu pirmenybė turėtų būti teikiama **naujų technologijų**, įskaitant patikimas ir į žmogų orientuotas dirbtinio intelekto (DI) priemones, diegimui, kad būtų galima numatyti pokyčius ir stiprinti ES išorės sienų parengtį ir atsparumą. Tarp šių priemonių turėtų būti ir modeliai, padedantys nustatyti turtą arba laivus, kuriuose esama pažeidimų, pavyzdžiui, susijusių su nelaimėmis ar neteisėta veikla, dėl kurių reikia atlikti tolesnius patikrinimus ar tyrimus. Tai padės stiprinti kovą su neteisėtu žmonių gabenimu arba paieškos ir gelbėjimo operacijas, geriau atpažinti objektus, pavyzdžiui, transporto priemones ar laivus, greitai analizuoti didelius, nevienalyčius duomenis ir atlikti biometrinių atpažinimą, kuriuo naudojamosi vykdant saugią ir patikimą kontrolę ir palengvinant keliones, taip pat kovojant su tapatybės vagystėmis. Daugelis tokių priemonių yra ir bus toliau kuriamos įgyvendinant Komisijos mokslinių tyrimų ir plėtros programas²⁹, siekiant tas priemones plėtoti remiantis europiniais sprendimais.

Komisija duomenims analizuoti ir tendencijoms prie išorės sienų nustatyti **pasitelks DI**, padėdama institucijoms dalytis informacija naudojant pažangesnes priemones ir numatyti pokyčius bei riziką ir į juos reaguoti, laikantis ES DI akto³⁰. Kartu su FRONTEX, eu-LISA ir valstybėmis narėmis Komisija kurs ir išbandys DI grindžiamas rizikos analizės, informuotumo apie padėtį ir tapatybės duomenų tvarkymo prie išorės sienų priemones ir, kai tinkama, padės jas diegti. Pagal FRONTEX reglamento EISV mokslinių tyrimų ir inovacijų komponentą³¹ FRONTEX, vykdydama savo mokslinių tyrimų ir inovacijų

²⁷ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma programėlė kelionės duomenims elektroninėmis priemonėmis teikti (ES skaitmeninių kelionės duomenų programėlė) ir dėl skaitmeninių kelionės kredencialų naudojimo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2016/399 ir (ES) 2018/1726 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2252/2004, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52024PC0670>.

²⁸ Tarp iššūkių, su kuriais susiduria valstybės narės, – staigus migracijos srautų padidėjimas (dėl kurio per trumpą laiką turi būti išduota daug kortelių, taip pat padidėja išlaidos), pasaulinių tiekimo grandinių, susijusių su naujų kortelių gamyba, svyravimai ir tam tikrų gamybai reikalingų komponentų trūkumas. Šie iššūkiai tapo akivaizdūs per COVID-19 pandemiją ir po Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą.

²⁹ Tyrimas „ES lėšomis finansuojamų saugumo mokslinių tyrimų ir inovacijų stiprinimas. 20 metų ES lėšomis finansuojamų civilinės saugos mokslinių tyrimų ir inovacijų“, galutinė ataskaita, <https://data.europa.eu/doi/10.2837/0004501>.

³⁰ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828, (Dirbtinio intelekto aktas) (Tekstas svarbus EEE), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

³¹ Visų pirma pagal FRONTEX reglamento 10 straipsnio 1 dalies x punktą ir 66 straipsnį.

užduotis, planuos ir įgyvendins bandomuosius projektus, veiklos aplinkoje išbandys ir patvirtins technologinius sprendimus ir dalysis gautais rezultatais su nacionalinėmis institucijomis, joms teiks gaires ir rengs susijusius mokymus. ES migracijos ir sienų valdymo tikslais taip pat plėtos nepriklausomus Europos automatizuotų tapatybės atpažinimo sistemų pajėgumus, remdamasi esamomis šios srities didelės apimties IT sistemomis. Visi tokių sistemų DI komponentai bus kuriami ir diegiami laikantis atitinkamų ES taisyklių, kartu siekiant mažinti strateginę priklausomybę nuo ne ES tiekėjų.

4. TVIRTA, TEISINGA IR LANKSTI PRIEGLOBSČIO IR MIGRACIJOS SISTEMA

Migracijos ir prieglobsčio paktas yra svarbi reforma, kuria sukuriamas tvirtas teisinis pagrindas teisingai ir veiksmingiau valdyti migraciją. Juo nustatomas visapusiškas požiūris, kuriuo siekiama stiprinti ES prieglobsčio, migracijos ir sienų valdymo politiką. Juo taip pat nustatomos greitos ir veiksmingos prieglobsčio procedūros, užtikrinant griežtas prašytojų apsaugos priemones, ir tobulinami procesai Sąjungoje ir prie jos išorės sienų. Įgyvendindama Paktą, ES kuria veiksmingą solidarumo ir atsakomybės už kolektyvinį migracijos valdymą sistemą, pagal kurią nuošalyje nepaliekama nė viena spaudimą patirianti valstybė narė. Tai – teisinga ir gerai valdoma sistema, kuria apsaugoma nuo piktnaudžiavimo, ginami vaikai, pažeidžiami asmenys ir asmenų pagrindinės teisės ir sudaromos sąlygos Sąjungai atremti migracijos ir prieglobsčio srityje kylančius iššūkius.

Taigi kitus penkerius metus reikės ir toliau daug dėmesio skirti Pakto **įgyvendinimui ir jo veikimo užtikrinimui**. Jo įgyvendinimas valstybėse narėse jau įsibėgėjo, todėl, turint omenyje reformų mastą, ateinantys metai bus labai svarbūs visoje Sąjungoje įtvirtinant naujas prieglobsčio ir migracijos valdymo sistemas, be kita ko, atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką. Paktas taip pat yra **būtinasis pagrindas, kuriuo remdamiesi galime toliau kurti ateitį**. Komisija išnagrinės priemones, kurių būtų galima imtis siekiant diegti inovacijas, stiprinti veiklos koordinavimą ir visapusiškai išnaudoti naujosios teisinės sistemos teikiamas galimybes, kad prieglobsčio procedūros taptų veiksmingesnės ir tvaresnės. Šis darbas bus grindžiamas būtinybe užtikrinti, kad Sąjungos politika išliktų lanksti ir pritaikoma, taip pat padėtų numatyti sritis, kuriose reikia atlikti patobulinimus ir imtis papildomų iniciatyvų.

Tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmeniu bus būtina vadovautis **veiksmų visais valdžios lygmenimis požiūriu** ir koordinuoti įvairių vyriausybės departamentų ir agentūrų pastangas. Tai turėtų padėti užtikrinti tarpžinybinį bendradarbiavimą, skatinant visoms šalims naudingą ir nuoseklų politikos įgyvendinimą visuose sektoriuose ir visais valdžios lygmenimis, įskaitant regionų ir vietos lygmenis.

Kad būtų galima užtikrinti gerą visos migracijos ir prieglobsčio sistemos veikimą, **teisminė sistema** turi būti tinkamai aprūpinta ištekliais, o jos darbuotojams turi būti rengiami mokymai reformų klausimais. Ypač svarbu bus sklandžiai koordinuoti administracinį prieglobsčio prašymų tvarkymą ir teisminės sistemos darbą. Tinkamai integravus administracines struktūras, teisminės priežiūros sistemas ir ryšių palaikymo kanalus, administracinės ir teisminės institucijos galės paspartinti procesus ir kuo labiau sumažinti kliūtis.

Siekiant veiksmingiau valdyti migraciją geriau numatant atvejus, kai gali susiklostyti nepaprastoji padėtis, labai svarbų vaidmenį atlieka **pasirengimas ir nenumatytų atvejų planavimas**. Komisija stiprina savo gebėjimus rengti ateityje atvyksiančių asmenų ir tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus prognozes ir scenarijus ir šiuo metu plėtoja prognozavimo pajėgumus, kurie gali padėti priimti operatyvinius ir politikos sprendimus,

taip pat užtikrinti valstybių narių pasirengimą, reagavimą į nenumatytus atvejus ir atsparumą³².

Šiuolaikinė prieglobsčio sistema taip pat turėtų būti grindžiama **technologinės plėtros** rezultatais. Baigiantis penkerių metų laikotarpiui, kurį apima ši strategija, valstybės narės turėtų galėti prieglobsčio procedūras atlikti naudodamosi skaitmeninėmis bylų valdymo sistemomis, o naujos DI priemonės turėtų padėti užtikrinti reikiamą paramą procedūroms paspartinti, laikantis ES DI akto reikalavimų.

Pakto įgyvendinimas ir užtikrinimas, kad taisyklės atitiktų paskirtį

Pakto įgyvendinimas – daugialypis procesas, kuriame dalyvauja daug subjektų, kad didelis teisėkūros procedūra priimamų aktų rinkinys būtų praktiškai įgyvendintas. Kitus penkerius metus tai išliks vienu iš strateginių prioritetų. Vykstant šiam procesui bus nagrinėjamos galimybės atlikti bet kokius tolesnius teisės aktų pritaikymus, užtikrinti reformoms būtinų išteklių skyrimą ir visapusišką praktinį įgyvendinimą pagal visas dešimt bendrame įgyvendinimo plane³³ nurodytų sudedamųjų dalių.

Siekdama padėti valstybėms narėms ir užtikrinti nuoseklumą visoje ES, Komisija sukūrė tvirtą paramos struktūrą, kurią sudaro 27 šalių grupės³⁴. Siekiant padėti valstybėms narėms vykdyti reformas, būtinas Paktui įgyvendinti, skirta papildoma 3 mlrd. EUR suma³⁵. Prie konkrečių poreikių pritaikytas bendradarbiavimas bus tęsiamas ir po 2026 m. birželio mėn., kai Paktas bus pradėtas visapusiškai taikyti. Viso šio proceso metu Paktas turi būti dinamiškas ir pritaikomas prie naujų ir kylančių iššūkių.

Atsižvelgdami į tai, 2025 m. gruodžio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba susitarė dėl dviejų naujų priemonių, kuriomis siekiama užbaigti ir papildyti Paktą iš dalies pakeičiant saugios trečiosios šalies koncepciją ir sudarant Sąjungos saugių kilmės šalių sąrašą³⁶. Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento³⁷ ir Prieglobsčio procedūros reglamento³⁸ peržiūra, kurią numatyta atlikti 2027 m., bus proga pirmą kartą įvertinti, kaip naujosios taisyklės veikia praktikoje ir ar reikia imtis tolesnių pakeitimų. 2026 m. pradėsiantis veikti naujasis Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros stebėsenos mechanizmas taip pat padės

³² Tai bus grindžiama Komisijos Jungtinio tyrimų centro pasaulinių tendencijų prognozavimo tyrimu, kurį ketinama paskelbti 2026 m.

³³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bendras Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo planas“, [EUR-Lex – 52024DC0251 – LT – EUR-Lex](#).

³⁴ Be to, Komisija pagal techninės paramos priemonę dešimčiai valstybių narių padeda įgyvendinti Paktą. Pagal techninės paramos priemonę valstybės narės taip pat naudojasi tarpusavio mokymosi galimybėmis ir keičiasi gerąja praktika: [Techninės paramos priemonės 2025 m. pavyzdinė iniciatyva „Parama valstybėms narėms įgyvendinant naująjį Migracijos ir prieglobsčio paktą“ – Europos Komisija](#).

³⁵ Šia suma papildomi finansiniai ištekliai, kuriuos iš pradžių buvo numatyta skirti valstybėms narėms pagal vidaus reikalų finansines priemones 2021–2027 m. laikotarpiu.

³⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugių kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, ir pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025PC0186>; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025PC0259>.

³⁷ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401351.

³⁸ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos procedūra ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES.

nustatyti prieglobsčio ir priėmimo taisyklių taikymo neatitiktis ir susijusius sunkumus, o jo rezultatais bus remiamasi atliekant minėtą peržiūrą.

Solidarumas kartu su atsakomybe yra vieni iš pagrindinių Pakto principų. Pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą numatyta migracijos spaudimą patiriančioms valstybėms narėms teikti veiksmingą paramą. 2025 m. lapkričio mėn. Komisija pradėjo pirmąjį metinį migracijos valdymo ciklą, kurio metu išsamiai apžvelgė prieglobsčio, migracijos ir priėmimo padėtį ES ir nustatė valstybes nares, kurios patiria migracijos spaudimą, kurioms gresia migracijos spaudimas ir kuriose susidarė reikšminga migracijos padėtis³⁹. Taryba sukūrė pirmąjį 2026 m. **solidarumo rezervą**⁴⁰. Komisija, visų pirma remdamasi ES solidarumo koordinatoriaus atliekamu darbu, padės valstybėms narėms pasinaudoti solidarumo rezervu. Komisija kasmet pradės migracijos valdymo ciklą, kad suteiktų veiksmingą paramą spaudimą patiriančioms valstybėms narėms, o Taryba kiekvieniems kitiems metams sudarys metinį solidarumo rezervą.

Vienas iš prioritetų ir toliau bus **veiksmingas ir stabilus atsakomybės pasidalijimas** visoje Sąjungoje ir neteisėto antrinio judėjimo jos teritorijoje mažinimas. Neteisėtas antrinis judėjimas daro neigiamą poveikį geram viso Pakto veikimui, taip pat didelį poveikį Šengeno erdvei. Todėl labai svarbu gerinti *status quo* ir kovoti su neteisėtu antriniu judėjimu. Šiuo tikslu Pakto teisės aktuose numatytos kelios griežtos priemonės, visų pirma prievolė tikrinti visus neteisėtai atvykstančius migrantus ir atnaujintoje sistemoje EURODAC registruoti visus tarptautinės apsaugos prašytojus, taip pat privalomos prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros, griežtesnės taisyklės, kuriomis siekiama kovoti su pasislėpimu, didesnės galimybės nustatyti paprastesnes materialines priėmimo sąlygas, pavyzdžiui, kai prašytojas pasislepia nuo už jį atsakingos valstybės narės arba kitais nebendradarbiavimo atvejais. Veiksmingas perdavimas yra ypač svarbus siekiant užtikrinti tinkamą bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimą ir patikimumą bei apriboti neteisėtą antrinį judėjimą tarp valstybių narių. Paktu sukuriama greitesnė ir nuspėjamesnė asmenų perdavimo atsakingai valstybei narei sistema. Šiuo tikslu Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra 2026 m. išnagrinės, kaip geriausiai paremti šias reformas. Be to, Komisija planuoja prireikus toliau nagrinėti galimą įvairios priėmimo politikos visoje ES poveikį migrantų judėjimui tiek į ES, tiek jos viduje.

Prieglobsčio procedūrų modernizavimas pasitelkiant skaitmenizaciją ir naudojant DI

Vienas iš pagrindinių Paktu numatytų patobulinimų – didesnis procedūrų veiksmingumas. Srityje, kurioje veiklą vykdo daug įvairių skirtingų administracinių struktūrų ir teisminių institucijų subjektų, nauji technologiniai sprendimai gali padėti įveikti kliūtis, mažinti administracinę našą ir palengvinti nacionalinių institucijų, ES agentūrų ir valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

Todėl pirmenybė bus teikiama migracijos institucijų aprūpinimui integruotomis bylų valdymo sistemomis ir išmaniosiomis skaitmeninėmis priemonėmis. Komisija planuoja nuo 2026 m. pradėti nagrinėti galimybę pateikti specialų **pasiūlymą dėl skaitmenizacijos prieglobsčio srityje**, be kita ko, atsižvelgdama į tai, kad toks pasiūlymas rengiamas ir grąžinimo srityje. Šiuo tikslu bus sudaryta ekspertų grupė ir ji konsultuos valstybes nares, kaip būtų geriausia kurti skaitmenines prieglobsčio bylų valdymo sistemas, integruojant

³⁹ 2025 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2323 pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 11 straipsnį, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj.

⁴⁰ 2025 m. gruodžio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/2642 dėl 2026 m. metinio solidarumo rezervo sukūrimo, OL L, 2025/2642, 2025 12 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2642/oj.

tikrinimo, prieglobsčio, priėmimo ir perdavimo procedūras⁴¹. Remdamasi šiomis konsultacijomis, Komisija planuoja nustatyti tolesnius veiksmus, kuriais būtų remiamos valstybių narių pastangos šioje srityje. Nuo 2026 m. taip pat bus dedamos pastangos pertvarkyti keitimosi informacija pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą sistemą „DubliNet“ ir ją paversti veiksmingesne ir techniškai pažangesne priemone, padedančia valstybėms narėms atlikti tame reglamente numatytas procedūras.

Be to, naujos technologijos suteikia naujoviškų ir dar neištirtų galimybių mažinti administracinę naštą, supaprastinti procesus ir priimti kokybiškus sprendimus dėl prieglobsčio. **DI** galėtų pasiūlyti nacionalinėms institucijoms priemonių šioms galimybėms įgyvendinti, pavyzdžiui, vertimo žodžiu, vertimo raštu ir transkripcijos srityse arba renkant ir analizuojant informaciją apie kilmės šalis, taip pat bylų valdymo ir darbo eigos optimizavimo srityse arba iš anksto tikrinant, ar prašymai yra visiškai užpildyti. Vykdamas tokią veiklą būtų galima pasinaudoti ES lėšomis finansuojamų Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų migracijos srityje rezultatais⁴². Siekdama pažangos šioje srityje ir laikydamasi galiojančių reguliavimo reikalavimų, Komisija 2026 m. įsteigs **DI migracijos srityje forumą**, kad būtų išnagrinėta, kaip geriausiai panaudoti DI priemones prieglobsčio, migracijos ir sienų valdymo srityse, nustatyti galimi DI panaudojimo būdai ir parengtas konkretaus tokių naujų priemonių diegimo veiksmų planas. Šis darbas taip pat bus grindžiamas gairėmis dėl didelės rizikos DI sistemų klasifikavimo, kurias Komisija ketina pateikti 2026 m.⁴³

Paramos teikimas iš Ukrainos perkeltiems asmenims

Laikinosios apsaugos suteikimas žmonėms, bėgantiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, tebėra vienas iš Sąjungos ir valstybių narių prioritetų. Ukrainos ateitis ir ES ateitis yra glaudžiai susietos ne tik mūsų bendrais saugumo ir ekonominiais ryšiais, bet ir šiuo metu kuriamais žmonių ryšiais. ES tebėra įsipareigojusi toliau padėti Ukrainai įstoti į ES.

Siekiant pažangos **ilgalaikėje perspektyvoje**, atsižvelgiant į didelį padėties nepastovumą, reikia sukurti tolesnio teisėto gyvenimo ES būdus ir palengvinti ukrainiečių integraciją į priimančiąsias visuomenes, kartu remiant grįžti namo norinčius asmenis, kai tam bus tinkamos sąlygos. Šis perėjimas turi būti laipsniškas ir nuspėjamas, kad Ukrainai būtų padedama atsigausti. Tolesnių veiksmų pagrindas – 2025 m. rugsėjo mėn. priimta Tarybos rekomendacija dėl koordinuoto požiūrio į perėjimą prie laikinosios perkeltųjų asmenų iš Ukrainos apsaugos atsisakymo⁴⁴. Rekomendacijos įgyvendinimas svarstomas įvairiuose forumuose su valstybėmis narėmis, Ukrainos valdžios institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis⁴⁵.

Kadangi parama iš Ukrainos perkeltiems asmenims yra pirmasis atvejis, kai buvo praktiškai pritaikyta 2001 m. **Laikinosios apsaugos direktyva**, ES turės pasinaudoti patirtimi, įgyta daugiau kaip ketverius metus teikiant laikinąją apsaugą, ir ja pagrįsti sprendimus dėl galimų būsimų veiksmų.

⁴¹ Komisija, siekdama įvertinti dabartinę padėtį valstybėse narėse ir Sąjungos veiksmų šioje srityje pridėtinę vertę, jau pradėjo išorės tyrimą dėl prieglobsčio, priėmimo, Dublino sistemos ir grąžinimo bylų valdymo sistemų skaitmenizavimo ir integravimo veiklos lygmeniu.

⁴² ES lėšomis finansuojami migracijos srities moksliniai tyrimai ir inovacijos, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/migration-and-mobility_en?prefLang=lt.

⁴³ Reglamentas (ES) 2024/1689 6 straipsnis, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng>.

⁴⁴ 2025 m. rugsėjo 16 d. Tarybos rekomendacija dėl koordinuoto požiūrio į perėjimą prie laikinosios perkeltųjų asmenų iš Ukrainos apsaugos atsisakymo, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5129/oj>.

⁴⁵ Be kita ko, padedant specialiajam pasiuntiniui ukrainiečiams ES, kuris taip pat bendradarbiauja su valstybėmis narėmis ir Ukraina.

5. VEIKSMINGESNIS GRAŽINIMAS IR READMISIJA

Greitas, veiksmingas ir orus neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimas ir readmisija yra **būtinai mūsų migracijos ir prieglobsčio sistemų vientisumui** užtikrinti. Šiuo metu tik maždaug ketvirtadalis migrantų, kuriems nurodyta išvykti iš Sąjungos, iš tikrųjų tai ir padaro, nors padėtis valstybėse narėse skiriasi. Siekiant atgrasyti nuo neteisėtos migracijos ir užtikrinti tinkamą migracijos ir prieglobsčio sistemos veikimą ir vientisumą, būtina skubiai didinti gražinimo veiksmingumą.

Kitus penkerius metus ES turi skirti daug dėmesio ir išteklių **visapusiškos bendros Europos gražinimo sistemos** kūrimui. Kai kurios valstybės narės, didindamos savo gražinimo procedūrų veiksmingumą, jau padarė didelę pažangą. Priėmus siūlomą Gražinimo reglamentą⁴⁶ bus sukurta nauja teisinė sistema ir visoje Sąjungoje nustatytos greitesnės, paprastesnės ir veiksmingesnės gražinimo procedūros, gerbiant pagrindines teises ir laikantis tarptautinių įsipareigojimų, visų pirma *negražinimo* principo.

Kad veiktų gražinimo sistema, **trečiosios šalys turi visapusiškai atlikti savo vaidmenį** ir laikytis tarptautinių įsipareigojimų priimti atgal savo piliečius. ES turėtų plėtoti ir naudoti visus turimus svertus ir paskatas, įskaitant readmisijos priemones, finansavimo priemones, vizų ir prekybos politiką, kad palaikydama ryšius su trečiosiomis šalimis pagal savo diplomatijos migracijos srityje politiką paskatintų tvirtesnę bendradarbiavimą readmisijos klausimais. Tuo pat metu valstybės narės turi nuosekliai ir laiku vykdyti gražinimo orderius ir prireikus prašyti trečiųjų šalių patvirtinti gražintinų asmenų pilietybę ir išduoti jiems kelionės dokumentus.

Bendros Europos gražinimo sistemos kūrimas

Paktu nustatyta keletas prieglobsčio ir migracijos valdymo naujovių ir patobulinimų. Kalbant apie gražinimą, taikant Paktu nustatytą naująją teisinę sistemą bus panaikintos **tarp prieglobsčio ir gražinimo atsiveriančios spragos**, užtikrinant, kad sprendimai gražinti ir neigiami sprendimai dėl prieglobsčio būtų priimami beveik vienu metu. Dėl to gerokai paspartės gražinimas, nes sumažės galimybių pasislėpti, taigi gražinami asmenys ir nacionalinės institucijos išvengs ilgų netikrumo laikotarpių.

Be to, taikant **privalomą gražinimo pasienio procedūrą**⁴⁷ tarptautinės apsaugos prašytojai, kurių prašymai buvo atmesti, bus gražinami daug greičiau, tiesiai nuo išorės sienų ir per naujosiose taisyklėse nustatytą 12 savaičių terminą. Komisija daug dėmesio skirs tam, kad būtų užtikrintas veiksmingas naujųjų pasienio procedūrų įgyvendinimas, ir šiuo tikslu glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, FRONTEX ir šalimis partnerėmis. Rengdama būsimas ataskaitas pagal Vizų kodekso 25a straipsnį, ji taip pat itin daug dėmesio skirs bendradarbiavimui readmisijos srityje taikant privalomas pasienio procedūras.

Remiantis šiais patobulinimais, kitus penkerius metus pirmiausia bus siekiama visiškai sukurti **bendrą Europos gražinimo sistemą**, laikantis 2025 m. kovo mėn. Komisijos pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo nustatoma bendra Europos gražinimo sistema⁴⁸.

⁴⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių gražinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52025PC0101>.

⁴⁷ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo nustatoma gražinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>.

⁴⁸ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių gražinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir

Siūlomu reglamentu grąžinimui suteikiamas konkretesnis europinis aspektas – sukuriamas Europos grąžinimo orderis, nustatant pagrindą tarpusavyje pripažinti sprendimus grąžinti, kad nebūtų galima apeiti ES taisyklių neteisėtai persikeliant iš vienos valstybės narės į kitą. Siūlomu reglamentu skatinamas supaprastinimas ir veiksmingumas: racionalizuojami vidaus procesai, paaiškinamos grąžinamų asmenų teisės ir pareigos, pavyzdžiui, pareiga bendradarbiauti vykstant grąžinimo procedūrai, mažinama pasislėpimo ir neteisėto antrinio judėjimo rizika ir panaikinamos spragos, atsirandančios tarp grąžinimo procedūrų ES ir readmisijos trečiosiose šalyse. Taip pat bus paspartintas grėsmę saugumui keliančių asmenų grąžinimas. Siūlomame reglamente taip pat nustatomos taisyklės ir apsaugos priemonės, susijusios su grąžinimo centrų steigimu už Sąjungos ribų. Tokie centrai galėtų pasiūlyti naujų sprendimų dėl asmenų, kurie privalo išvykti iš ES, grąžinimo. Kad ateinančiais metais bendra Europos grąžinimo sistema taptų tikrove, svarbu greitai užbaigti derybas dėl Grąžinimo reglamento.

2026 m. Komisija taip pat pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl **skaitmenizavimo grąžinimo srityje**, kad būtų sukurtos skaitmeninės šios srities bylų valdymo sistemos. Tai padės toliau mažinti nacionalinėms institucijoms tenkanti administracinio darbo krūvį, supaprastinti ir automatizuoti procesus. Šiame pasiūlyme taip pat siekiama apsvarstyti galimybę tokioms ES agentūroms kaip FRONTEX ir eu-LISA pavesti didesnę atsakomybę už skaitmenines bylų valdymo sistemas.

Stiprinant naująją teisinę sistemą, kartu reikia imtis priemonių **grąžinimo procesams veiklos lygmeniu tobulinti**.

Grąžinimo koordinatorius, padedamas Aukšto lygio tinklo grąžinimo klausimams, išnagrinės naujas idėjas ir plėtos praktiką, susijusių su konkrečiais iššūkiais, pavyzdžiui, trečiųjų šalių piliečių, kuriems buvo pritaikyta grąžinimo pasienio procedūra, ar asmenų, kurie kelia grėsmę saugumui, grąžinimu arba nelydimų nepilnamečių grąžinimu laikantis ES teisės aktų ir atsižvelgiant į vaiko interesus. Todėl bus toliau bendradarbiaujama su valstybių narių institucijomis, siekiant kuo geriau panaudoti turimus išteklius ir pasinaudoti visomis esamomis priemonėmis grąžinimui paspartinti. Komisija kartu su valstybėmis narėmis toliau plėtos praktines iniciatyvas, šiuo tikslu įgyvendinamas su trečiosiomis šalimis ir trečiosiose šalyse.

2026 m. atliekant numatytą **FRONTEX reglamento** peržiūrą taip pat bus nagrinėjama galimybė stiprinti šios agentūros operatyvinį vaidmenį grąžinimo srityje tiek ES, tiek už jos ribų. Šiuo metu svarstoma, kaip būtų galima remti grąžinimą iš vienos trečiosios šalies į kitą trečiąją šalį, laikantis aiškių sąlygų ir teisinių apsaugos priemonių, stiprinant savanorišką grįžimą ir reintegraciją, taip pat galimybės gerinti šios agentūros valdymą šioje srityje siekiant padėti įgyvendinti ES strateginius prioritetus.

Komisija kartu su FRONTEX taip pat imasi veiksmų, siekdamas pagerinti ir supaprastinti duomenų apie grąžinimą rinkimą, kad būtų galima susidaryti geresnį **padėties vaizdą** grąžinimo srityje ir kartu geriau planuoti išteklius bei priemones.

Readmisijos trečiosiose šalyse gerinimas

Siekiant užtikrinti sėkmingą grąžinimą ir veiksmingą migracijos valdymą, būtina, kad migrantų kilmės šalys **bendradarbiautų readmisijos srityje**. Tai yra dar viena svarbi bendros Europos grąžinimo sistemos dalis. Savo piliečių readmisija yra tarptautinės paprotinės teisės prievolė, kuria grindžiami ES readmisijos susitarimai ir tvarka bei partnerystės susitarimai (pvz., partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimai) su

---

Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB, [EUR-Lex – 52025PC0101 – LT – EUR-Lex](#).

trečiosiomis šalimis, taip pat daugiašalės teisinės sistemos (pvz., Samoa susitarimas su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėmis).

Šiuo požiūriu geresnis bendradarbiavimas readmisijos srityje tebėra vienas iš pagrindinių ES diplomatijos migracijos srityje prioritetų. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, reguliariai stebi bendradarbiavimą readmisijos srityje pagal galiojančias dvišales ir daugiašales readmisijos priemones, taip pat pagal Vizų kodekso⁴⁹ 25a straipsnį atlikdama metinį bendradarbiavimo readmisijos srityje vertinimą. Sąjunga turi naudoti ir stiprinti savo priemones, kad skatintų bendradarbiavimą šioje srityje, atsižvelgdama į ES vadovų ne kartą išsakytus raginimus naudotis visomis politikos priemonėmis gražinimui ir readmisijai stiprinti. Veiksmingas 24 galiojančių **ES readmisijos susitarimų ir tvarkos** su trečiosiomis šalimis ir jų atžvilgiu⁵⁰ įgyvendinimas ir visapusiškas ES tarptautiniuose susitarimuose įtvirtintų įsipareigojimų laikymasis ir jų vykdymo užtikrinimas ir toliau turi būti laikomi prioritetu.

Siekdama kuo labiau sustiprinti Sąjungos bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir užtikrinti veiksmingą strateginį požiūrį į derybas, Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad toliau stiprintų keitimąsi informacija šioje srityje. Keičiantis informacija taip pat turėtų būti svarstoma, kaip geriausiai įgyvendinti numatytus derybų įgaliojimus dėl readmisijos susitarimų. Vykstančios derybos dėl readmisijos susitarimų turi būti greitai užbaigtos, o tais atvejais, kai ES lygmeniu tai gali suteikti pridėtinės vertės, turėtų būti pradedamos naujos derybos. Samoa susitarime taip pat nustatyta aiški readmisijos įsipareigojimų įgyvendinimo sistema, primenant visų šalių įsipareigojimą priimti atgal savo piliečius; jo įgyvendinimas bus stebimas ir prireikus remiamas imantis konkrečių veiksmų. Atitinkamais atvejais Komisija sieks sudaryti susitarimus su tarptautiniais partneriais, kad nustatytų standartines veiklos procedūras, susijusias su savo piliečių readmisija, ir pašalintų kliūtis, trukdančias bendradarbiauti su tais partneriais.

Kad vykdant diplomatijos migracijos srityje politiką būtų konkrečiai pagerintas bendradarbiavimas readmisijos srityje, Komisija, vyriausiasis įgaliotinis ir valstybės narės turi sutelkti **reikiamas paskatas ir svertus**, šiuo tikslu pasinaudodami visų atitinkamų sričių ES politika ir priemonėmis.

Sunkumų įveikimas

Kai kurioms situacijoms konkrečiose trečiosiose šalyse reikia skirti daugiau dėmesio. Šiuo požiūriu **Sirija** vis dar susiduria su dideliais politiniais, saugumo, humanitariniais ir vystymosi iššūkiais. ES remia taikų ir įtraukų Sirijos vadovaujama politinį pereinamąjį procesą, taip pat socialinį ir ekonominį atsigavimą, kad būtų užkirstas kelias smurto atsinaujinimui. Komisija bendradarbiauja su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuru, kad paremtų savanorišką grįžimą ir tvarią grįžusių asmenų reintegraciją. Be to, Komisija paskelbė gaires dėl asmenų iš Sirijos, kuriems ES suteikta tarptautinė apsauga ir kurie gali norėti grįžti į Siriją, kelionių nuvykti ir pabūti. FRONTEX taip pat atnaujino paramą Sirijos piliečių gražinimo operacijoms ir jų reintegracijai.

Komisija taip pat stengiasi užtikrinti veiksmų, susijusių su ES gyvenančių afganistaniečių padėtimi, koordinavimą ES lygmeniu. Šiuo tikslu Komisija techniniu lygmeniu

⁴⁹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą, (Vizų kodeksas), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj/eng>.

⁵⁰ ES yra sudariusi readmisijos susitarimus su Honkongu, Makao, Šri Lanka, Albanija, Rusija, Ukraina, Šiaurės Makedonija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Serbija, Moldova, Pakistanu, Sakartvelu, Armėnija, Azerbaidžanu, Turkija, Žaliuoju Kyšuliu ir Baltarusija ir nustačiusi readmisijos tvarką Afganistano, Gambijos, Gvinėjos, Bangladešo, Etiopijos ir Dramblio Kaulo Kranto atžvilgiu. Įsipareigojimai priimti atgal savo piliečius taip pat įtraukti į kitus tarptautinius dokumentus, įskaitant partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimus (PBS) ir Samoa susitarimą su 77-iomis Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėmis.

bendradarbiauja su **Afganistano** *de facto* valdžios institucijomis dėl galimo neteisėtai ES esančių Afganistano piliečių, ypač tų, kurie įvykdė nusikaltimus arba kelia grėsmę saugumui, grąžinimo ir readmisijos laikantis ES teisės aktų ir tarptautinių įsipareigojimų, be kita ko, visapusiškai paisant *negražinimo* principo. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, taip pat remiasi FRONTEX pagal ES reintegracijos programą teikiama parama savanoriškam grįžimui.

6. DARBO JĖGOS IR SPECIALISTŲ JUDUMAS KONKURENCINGUMUI DIDINTI

Tikėtina, kad ateinančiais metais dėl kvalifikuotų darbuotojų ir darbo jėgos trūkumo, prie kurio taip pat prisideda demografinė dinamika, daugelyje pagrindinių sektorių ir nevienodu mastu visoje Sąjungoje toliau didės mūsų **darbo rinkos** poreikiai⁵¹. Taip pat toliau didės paklausa pagrindinėse srityse, kurios yra labai svarbios ES ekonomikai ir piliečių gerovei – pradedant pažangiausiomis sritimis, pavyzdžiui, DI, ir baigiant jauniausių ir vyriausių mūsų gyventojų priežiūra. Neseniai priimtame ES specialistų rezervo reglamente jau nustatytos 42 profesijos, kurių atžvilgiu ES susiduriama su darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu, ribojančiu Europos ekonominį potencialą, ir kurių atstovų ir specialistų judumas gali būti labai naudingas.

Įgyvendinant įgūdžių sąjungos iniciatyvą⁵² siekiama pritraukti ir išlaikyti specialistus iš trečiųjų šalių, papildant priemones, skirtas vidaus darbo jėgos, įskaitant Sąjungoje jau gyvenančius trečiųjų šalių piliečius, aktyvumui skatinti ir kvalifikacijai kelti. Darbo jėgos ir specialistų judumas yra ES ekonomikos modelio dalis, padedanti stiprinti jos **konkurencingumą**, atremti demografinius iššūkius ir spręsti su įgūdžiais susijusias problemas⁵³, taip pat skatinti inovacijas.

Kitus penkerius metus ES turėtų siekti pasaulinėse varžybose dėl specialistų tapti patraukliausia vieta ir pritraukti kvalifikuotos darbo jėgos – pradedant technologinę pažangą skatinančiais novatoriais ir baigiant esmines priežiūros paslaugas teikiančiais darbuotojais. Tam turime **stiprinti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis**: darbo jėgos ir specialistų judumu naudotis kaip diplomatijos migracijos srityje ir visapusiškų diplomatinių ir ekonominių santykių su partneriais palaikymo priemone, taip pat, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, imtis naujų ir novatoriškų iniciatyvų Sąjungos lygmeniu, kad pritrauktume kvalifikuotą ir mūsų darbo rinkai pasirengusių darbuotojų.

Be to, darbo jėgos ir specialistų pritraukimas turi būti papildomas **gebėjimu juos išlaikyti**. Kad tai pasiektų, Sąjunga turi užtikrinti tokią socialinę ir ekonominę aplinką, kurioje būtų ne tik palengvinama užsieniečių darbuotojų integracija į darbo rinką, bet ir jiems sudaromos sąlygos integruotis į mūsų visuomenę bei prisidėti prie jos gerovės kūrimo.

Darbo jėgos ir specialistų judumas kaip diplomatijos migracijos srityje priemonė

Darbo jėgos ir specialistų pritraukimas ir judumas, taip pat švietimo, profesinio rengimo ir mokymo trajektorijos turi tapti strateginiu mūsų visapusiškų santykių su šalimis partnerėmis elementu. Esamų **specialistų pritraukimo partnerystės** susitarimų su Maroku, Tunicu, Egiptu, Pakistanu ir Bangladešu plėtojimas ir naujų tokių susitarimų sudarymas – tik pirmasis žingsnis.

⁵¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Specialistų potencialo išnaudojimas Europos regionuose, [EUR-Lex – 52023DC0032 – LT – EUR-Lex](#).

⁵² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įgūdžių sąjunga“, [EUR-Lex – 52025DC0090 – LT – EUR-Lex](#).

⁵³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Demografiniai pokyčiai Europoje. Veiksmų rinkinys“, [EUR-Lex – 52023DC0577 – EN – EUR-Lex](#).

Be specialistų pritraukimo partnerystės susitarimų, ES, **visapusiškai bendradarbiaudama su šalimis partnerėmis**, turi suderinti konkurencingumo prioritetus, laikydamosi Viduržemio jūros regiono pakte nustatytos krypties. Šiuo požiūriu informacinių ir ryšių technologijų sektoriuje Komisija 2026 m. Indijoje įsteigs bandomąjį Europos teisinio tinklo biurą. Tai bus vieno langelio principu veikiantis centras, teiksiantis paramą kandidatams iš Indijos, siekiantiems darbo tikslais persikelti į ES. Remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant šį bandomąjį projektą, Komisija planuoja išplėsti Europos teisinio tinklo biuro koncepciją, kad ji apimtų kitus sektorius ir kitas šalis partneres, įskaitant šalis, su kuriomis sudaryti specialistų pritraukimo partnerystės susitarimai, papildant ES specialistų rezervą ir atsižvelgiant į ES strateginius interesus. Tolesnis bendradarbiavimas specialistų judumo srityje taip pat turėtų būti skatinamas įgyvendinant strategiją „Global Gateway“.

Ir, Sąjunga, ir šalys partnerės yra suinteresuotos skatinti darbo jėgos judumą. Vis dėlto trečiųjų šalių darbuotojų parengimas įsiliesti į Europos darbo rinką ir jų integracija į mūsų šalių visuomenę yra sudėtingas uždavinys, kuriam išspręsti reikia abiejų šalių investicijų ir pastangų. Siekdama padidinti specialistų, kurie galėtų atvykti dirbti ir gyventi Sąjungoje, rezervą ir atsižvelgdama į sąnaudų ir rizikos pasidalijimo su privačiuoju sektoriumi modelius, Komisija, be kita ko, pagal būsimą Europos profesinio rengimo ir mokymo strategiją, remis darbo ieškantiems asmenims iš trečiųjų šalių skirtą **mokymo ir prieš išvykimą vykdomą veiklą**, užtikrindama, kad jie turėtų reikiamų tinkamų techninių, profesinių, kalbinių ir kultūrinių įgūdžių.

Komisija taip pat į trečiosioms šalims skirtų iniciatyvų rengimą ir įgyvendinimą glaudžiau įtrauks **ES pramonės atstovus ir socialinius partnerius**, nes jie geriausiai žino, kokių įgūdžių jiems reikia, ir yra pagrindiniai specialistų judumo politikos naudos gavėjai. Komisija ketina pasinaudoti esamais forumais, pavyzdžiui, Darbo jėgos migracijos platforma, sektorių socialinio dialogo komitetais, Pramonės forumu ir Europos mokslinių tyrimų erdvės forumu, kad paskatintų pramonės atstovus ir darbdavius dalyvauti specialistų pritraukimo programose.

ES specialistų rezervas⁵⁴ – pirmoji ES lygmens priemonė, suteikianti galimybę sutapdinti konkrečių sektorių ES darbdavius ir susidomėjusius darbo ieškančius asmenis iš ES nepriklausančių šalių, – atliks labai svarbų vaidmenį sprendžiant darbo jėgos ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą, taip pat ilguoju laikotarpiu gerinant bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis. Komisija šiuo metu teikia pirmenybę IT platformos kūrimui, kad 2027 m. būtų sukurtas ir pradėtų veikti specialistų rezervas. Norint išnaudoti jo potencialą, bus labai svarbu užtikrinti, kad valstybės narės anksti įsitrauktų ir aktyviai dalyvautų.

Darbo jėgos ir specialistų judumui tinkama teisinė sistema

Įgyvendinant iniciatyvą „Rinkis Europą“⁵⁵ ES populiarinama kaip aukštos kvalifikacijos specialistų darbo vieta. Joje pabrėžiama, kaip ES sudaro puikias sąlygas pasaulinio lygio specialistams plėtoti mokslinius tyrimus ir inovacijas.

---

⁵⁴ „Rinkis Europą. Tęsk mokslinių tyrimų srities karjerą ES“, https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en?prefLang=lt.

Kita vertus, **darbo jėgos ir specialistų atvykimo į ES teisinė sistema** tebėra suskaidyta – ES ir nacionalinės teisinės sistemos sudaro sudėtingą daugialypę struktūrą⁵⁶, kurią pasaulinio lygio specialistams sunku suprasti.

Tai neatitinka ES užmojų. Reikės išnagrinėti galimybes **supaprastinti ir paspartinti** procesus, kuriais siekiama pritraukti didelį potencialą diegti inovacijas turinčių trečiųjų šalių piliečių, pavyzdžiui, tyrėjų, studentų, kvalifikuotų darbuotojų, startuolių steigėjų ar novatoriškų verslininkų, taip pat trūkstamų profesijų darbuotojų tokiuose sektoriuose kaip (sveikatos) priežiūra, turizmas ar statyba. Vizų strategijoje⁵⁷, kuri priimama kartu su šia strategija, nustatyti nauji būdai, kaip pagerinti esamos specialistų pritraukimo sistemos veikimą, be kita ko, skiriant finansavimą ir įgyvendinant Komisijos rekomendaciją dėl specialistų pritraukimo inovacijoms skatinti⁵⁸, ir nagrinėjamos galimybės supaprastinti ir geriau įgyvendinti teisinę sistemą.

Be to, viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių pritraukti specialistų, yra sunkumai, susiję su **trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijų pripažinimu ir įgūdžių patvirtinimu**. 2023 m. Komisijos rekomendacija dėl trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijų pripažinimo⁵⁹ siekiama palengvinti nacionalinius pripažinimo procesus. Vis dėlto praktikoje šie procesai visoje ES dažnai tebėra ilgi, sudėtingi ir nevienodi, taigi neatitinka dinamiškos ekonominės padėties ir būtinybės greitai panaikinti darbo jėgos trūkumą, su kuriuo susiduria Europos įmonės. Siekdama pašalinti šią kliūtį, Komisija, vadovaudamasi 2026 m. sąžiningo darbo jėgos judumo dokumentų rinkiniu, pradės įgūdžių perkeliavimo iniciatyvą, apimsiančią galimas naujas kvalifikacijų pripažinimo ir įgūdžių patvirtinimo taisykles. Taip bus paspartintos procedūros ir kartu išlaikomi kokybės standartai, kurių tikimasi Europos rinkoje.

Siekiant išnaudoti **su įgūdžiais susijusios informacijos rinkimo** potencialą, be tikslios ir laiku teikiamos informacijos apie įgūdžius ir padėtį darbo rinkoje ES ir jos valstybėse narėse ir remiantis Europos duomenų apie įgūdžius centro patirtimi, reikia atnaujintos informacijos apie padėtį darbo rinkoje šalyse partnerėse, įskaitant jų įgūdžių ir kvalifikacijų sandaras, kad būtų galima palyginti su ES įgūdžiais ir kvalifikacijomis. Šiuo tikslu Komisija planuoja toliau stiprinti bendradarbiavimą su Europos mokymo fondu (angl. ETF) dėl įgūdžių ir kvalifikacijų nustatymo ir palyginimo šalyse, su kuriomis sudaryti specialistų pritraukimo partnerystės susitarimai, ir kitose šalyse.

Kova su nelegaliu darbu, prievarta ir išnaudojimu

Europa turi pritraukti specialistų, tačiau ji taip pat turi aktyviau kovoti su nelegaliu trečiųjų šalių darbuotojų darbu ir jų išnaudojimu ES. Nelegalus ir neteisėtas darbas, dažnai taip pat susijęs su išnaudojimu darbe, yra vieni iš **pagrindinių neteisėtos migracijos veiksnių**, su kuriais reikia veiksmingiau kovoti, ypač tuose sektoriuose, kuriuose ši rizika yra didesnė. Sąjungos atvirumas pritraukiant ir išlaikant specialistus turėtų būti neatsiejamas nuo visiško nelegalaus darbuotojų migrantų darbo ir jų išnaudojimo netoleravimo.

---

⁵⁶ ES taisyklėmis reglamentuojamos tam tikrų kategorijų darbuotojų (aukštos kvalifikacijos darbuotojų, sezoninių darbuotojų ir bendrovės viduje perkeliamų asmenų), studentų ir tyrėjų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygos, teisė į šeimos susijungimą ir ilgalaikis gyvenimas atitinkamoje šalyje. ES teisės aktuose taip pat nustatyta ne ES darbuotojams, priimamiems pagal valstybių narių nacionalines programas, taikoma viena procedūra ir vienas leidimas. Šiuo metu ES taisyklės netaikomos kitų kategorijų darbo migrantams ir savarankiškai dirbantiems asmenims.

⁵⁷ COM(2026) 43.

⁵⁸ C(2026) 462.

⁵⁹ 2023 m. lapkričio 15 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/2611 dėl trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijų pripažinimo, C/2023/7700, OL L, 2023/2611, 2023 11 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2611/oj>.

2026 m. Komisija pristatys **Direktyvos dėl sankcijų darbdaviams**⁶⁰ įgyvendinimo padėties apžvalgą ir prireikus pasiūlys pakeitimų, kad padidintų jos veiksmingumą.

Kaip pabrėžta Kokybiškų darbo vietų kūrimo gairėse⁶¹, išnaudojimas, saugos ir sveikatos taisyklių pažeidimai ir netinkamas būstas daro poveikį trečiųjų šalių darbuotojams. Reikia griežtinti kontrolę ir patikrinimus, kad būtų galima nustatyti trečiųjų šalių darbuotojus išnaudojančius darbdavius ir skirti jiems sankcijas, taip pat apsaugoti tokių darbuotojų teises. 2026 m. **peržiūrdama Europos darbo institucijos (EDI) įgaliojimus**, Komisija išnagrinės, kaip ši institucija galėtų geriau spręsti problemas, susijusias su trečiųjų šalių piliečių darbo sąlygų pažeidimais.

Tuo pat metu geresnis **vykdymo užtikrinimas**, be kita ko, padedant sustiprintus įgaliojimus turinčiai EDI, turėtų padėti užtikrinti, kad valstybės narės tinkamai į nacionalinę teisę perkeltų ir veiksmingai taikytų ES teisės nuostatas, kuriomis siekiama apsaugoti darbuotojų migrantų teises, įskaitant Sezoninių darbuotojų direktyvą⁶², Direktyvą dėl sankcijų darbdaviams⁶³ ir peržiūrėtą Vieno leidimo direktyvą⁶⁴.

Trečiųjų šalių piliečių integracijos gerinimas

Integracija yra ir teisė, ir pareiga. Sąjunga suinteresuota užtikrinti, kad į ES atvykstantys migrantai galėtų greitai ir aktyviai prisidėti prie mūsų, – o dabar jau ir prie jų – visuomenės gerovės kūrimo, nesvarbu, ar jie pabėgo nuo konflikto, atvyko kaip darbuotojai, prisijungę prie artimų šeimos narių, ar atvyko kitais teisėtai būdais. Todėl integracija yra sritis, kurioje nacionaliniu lygmeniu labai svarbu vadovautis **veiksmų visais valdžios lygmenimis požiūriu**. Tai nepaprastai svarbu siekiant užtikrinti ne tik socialinę sanglaudą, bet ir konkurencingumą bei Europos ekonomikos dinamiškumą, visapusiškai pasinaudojant visais įgūdžiais ir specialistais. Labai svarbu, kad migrantai išmoktų priimančiosios valstybės narės kalbą, suprastų kultūrą ir žinotų, kaip veikia administracinės sistemos, dirbtų, mokėtų mokesčius ir visapusiškai dalyvautų Europos vertybėmis grindžiamos mūsų šalių visuomenės gyvenime. Išeivijos bendruomenės ir migrantų vadovaujamos organizacijos atlieka svarbų vaidmenį remiant integracijos procesą, kuriam reikalingas tvirtas ir aktyvus tiek migrantų, tiek priimančiosios visuomenės įsitraukimas. Šiuo požiūriu migrantams turi būti suteikta reali galimybė integruotis. Remiantis Integracijos ir įtraukties veiksmų plane ir atliekant jo laikotarpio vidurio peržiūrą⁶⁵ įtvirtintu visapusišku ir įvairius sektorius apimančiu požiūriu, integracija turėtų būti skatinama visais valdymo ir visuomenės lygmenimis.

⁶⁰ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj/eng>.

⁶¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kokybiškų darbo vietų kūrimo gairės“, COM(2025) 944 *final*.

⁶² 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų.

⁶³ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, OL L 168, 2009 6 30, p. 24–32.

⁶⁴ 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1233 dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų valstybių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje teikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų valstybių darbuotojų bendrų teisių (nauja redakcija), PE/93/2023/REV/1, OL L, 2024/1233, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>.

⁶⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planas“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758>, ir Komisijos tarnybų darbinis

Komisija toliau skatins vadovautis **holistiniu požiūriu, kad būtų susietos įvairiose ES politikos srityse**, visų pirma regioninės plėtros srityje, **dedamos pastangos**, pavyzdžiui, su ES miestų darbotvarke⁶⁶, Miestų darbotvarkės partneryste migrantų ir pabėgėlių įtraukties srityje⁶⁷ ir būsimu Kaimo vietovių veiksmų plano⁶⁸ atnaujinimu. Kalbant apie užimtumą ir integraciją į darbo rinką, trečiųjų šalių piliečiai ir toliau padeda skatinti ES ekonomikos augimą. Visas jų potencialas ES darbo rinkoje tebėra neišnaudotas. Todėl labai svarbu toliau į bendrą veiklą įtraukti užimtumo tarnybas, ekonominius ir socialinius partnerius bei kitus darbo rinkos dalyvius. Siekiant šio tikslo bet kokios esminės pastangos labiau suderinti migracijos ir darbo rinkos politiką ir stiprinti migrantų integraciją į darbo rinką bus grindžiamos nuolatiniu dialogu ir bendradarbiavimu su minėtais subjektais.

Šis veiksmų, kuriais siekiama remti trečiųjų šalių piliečių integraciją ir įtrauktį, integravimas turėtų būti įtvirtintas platesnio masto ir ilgesnio laikotarpio strategijoje, kuria taip pat būtų prisidedama prie tinkamo nacionalinių švietimo, sveikatos priežiūros ir ap(si)rūpinimo būstu sistemų valdymo, teikiant atitinkamą paramą. **Sajungos finansavimas** turėtų padėti valstybėse narėse įgyvendinti veiksmais visais valdžios lygmenimis grindžiamą požiūrį integracijos srityje, vietos ir regionų valdžios institucijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ir migrantų vadovaujamos organizacijoms suteikiant finansavimo galimybių. Apskritai šis ilgalaikis požiūris į trečiųjų šalių piliečių integraciją turėtų būti grindžiamas keitimusi informacija įvairiuose su integracija susijusiuose tinkluose⁶⁹, o darbas turėtų būti tęsiamas atsižvelgiant į atitinkamas strategijas⁷⁰.

7. STRATEGINIS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR PARAMOS VEIKLAI STIPRINIMAS

Komisijos pasiūlyme dėl 2028–2034 m. **daugiametės finansinės programos (DFP)** numatyta gerokai padidinti migracijai ir prieglobsčiui bei tarptautiniam bendradarbiavimui skirtus išteklius, kartu stiprinant Sajungos galimybes strategiškai naudotis savo priemonėmis bendradarbiavimui migracijos srityje stiprinti.

Pasiūlymu dėl DFP siekiama skirti **reikiamų finansinių išteklių** ir šioje strategijoje nustatytiems prioritetams įgyvendinti. Vidaus reikalų politikai – migracijos ir prieglobsčio valdymui remti, vidaus saugumui didinti, sienoms ir vizų politikai stiprinti – iš viso siūloma skirti bent 81 mlrd. EUR.

Siekiant veiksmingai **kontroliuoti ir valdyti išorės sienas** bei užtikrinti saugumą, pasiūlyme dėl Sajungos paramos Šengeno erdvei, Europos integruotam sienų valdymui ir bendrai vizų politikai numatytas 15,4 mlrd. EUR finansinis paketas. Pagal sienų valdymo ir vizų politikos priemonę (SVVP) 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu Europos integruotam sienų valdymui valstybėse narėse remti šiuo metu skirta iš viso 5,97 mlrd. EUR⁷¹. Gerokai padidinus išteklius būtų galima padėti įgyvendinti šioje

---

dokumentas „Komisijos 2021–2027 m. integracijos ir įtraukties veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūra“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0162>.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_lt.

⁶⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/>.

⁶⁸ https://rural-vision.europa.eu/action-plan_lt.

⁶⁹ Europos integracijos tinkle, Migrantų nuomonės migracijos, prieglobsčio ir integracijos srityje ekspertų grupėje, Europos migracijos forume.

⁷⁰ 2020–2025 m. lyčių lygybės strategiją, 2026–2030 m. LGBTIQ+ asmenų lygybės strategiją ir 2026–2030 m. kovos su rasizmu strategiją.

⁷¹ Ši suma apima iš pradžių sutartus asignavimus valstybėms narėms, valstybių narių iš kitų fondų perkeltas lėšas ir papildomas lėšas pagal SVVP teminę priemonę valstybėms narėms.

strategijoje nustatytus prioritetus, be kita ko, skaitmenizuoti sienų valdymo procesus, integruoti naujus technologinius sprendimus, taip pat įrangą ir infrastruktūrą.

Kalbant apie Sąjungos paramą **prieglobsčiui, migracijai ir integracijai**, Komisija pasiūlė marginalizuotų bendruomenių, įskaitant migrantų kilmės asmenis, integracijai iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo skirti maždaug 12 mlrd. EUR (šiuo metu valstybės narės 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu gali naudotis maždaug 7,84 mlrd. EUR suma⁷²), o iš Europos regioninės plėtros fondo – beveik 3 mlrd. EUR. Šiomis lėšomis siekiama skatinti valstybių narių solidarumą ir teisingą atsakomybės pasidalijimą, visų pirma padėti sparčiau nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, be kita ko, prie išorės sienų, ir užtikrinti veiksmingesnį grąžinimą, taip pat specialistų pritraukimą ir ankstyvą trečiųjų šalių piliečių integraciją. Įgyvendinant nacionalinės ir regioninės partnerystės planus Europos socialinio fondo lėšomis bus prisidedama prie trečiųjų šalių piliečių socialinės įtraukties ir socialinės bei ekonominės integracijos rėmimo.

Pagal kitą DFP parama valstybėms narėms bus teikiama taikant nacionalinės ir regioninės partnerystės planuose nustatytą **veiklos rezultatais grindžiamą metodą**. Rengdamos nacionalinės ir regioninės partnerystės planus valstybės narės turėtų užtikrinti, kad naudojantis finansavimu būtų sprendžiami nustatyti politikos uždaviniai, be kita ko, prieglobsčio ir migracijos valdymo, grąžinimo ir darbo jėgos judumo srityse.

Be to, pasiūlymu dėl DFP 2028–2034 m. laikotarpiu didinamas vidaus ir išorės politikos aspektų suderinamumas, nuoseklumas ir tarpusavio papildomumas. Pasiūlymas dėl **priemonės „Globali Europa“ reglamento**⁷³ (šiai priemonei siūloma skirti 200 mlrd. EUR finansinį paketą) parengtas taip, kad atitiktų strategiškesnę, labiau vertybėmis grindžiamą ir paveikesnę požiūrį į plėtrą ir tarptautinę partnerystę, atsižvelgiant į ES strateginius interesus, įskaitant jos su migracija susijusius tikslus. Kad būtų padidintas suderinamumas ir veiksmingumas, į šį strategiškesnę požiūrį į lėšų naudojimą taip pat turėtų būti atsižvelgiama nustatant programavimo sąlygas ir įgyvendinant šią priemonę. Be to, šiuo Komisijos pasiūlymu stiprinamas strateginis požiūris į finansavimo teikimą siekiant skatinti tvirtesnę bendradarbiavimą migracijos ir readmisijos srityse.

Atitinkamos **ES agentūros**, visų pirma FRONTEX, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, eu-LISA, Europolas, Eurojustas ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, teikia pagalbą valstybėms narėms. Tokia pagalba apima operatyvinę ir teisminę paramą, konsultacijas, mokymą ar didelės apimties IT sistemų operacijų valdymą. Ši darbo kryptis papildoma tiesiogine operatyvine parama valstybėms narėms, kad jos galėtų toliau plėtoti ir stiprinti nacionalinius pajėgumus. Nors agentūros jau teikia svarbią paramą valstybėms narėms migracijos valdymo srityje, per kitus penkerius metus bus galima stiprinti agentūrų turimas priemones ir jų valstybėms narėms šių prašymu teikiamą paramą, ypač siekiant užtikrinti praktinį Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimą.

Kiek tai sietina su **FRONTEX**, Komisija planuoja 2026 m., remdamasi poveikio vertinimu ir pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, pristatyti šios agentūros steigimo reglamento peržiūros rezultatus. Rengdama šį pasiūlymą Komisija išnagrinės, kaip geriausiai papildyti valstybių narių išteklius ne tik užduočių kiekybės, bet ir jų kokybės požiūriu, taip prisidedant prie bendrų sienų stiprinimo laikantis integruoto sienų valdymo požiūrio. Pasiūlymu taip pat galėtų būti patobulintos taisyklės, susijusios

⁷² Ši suma apima iš pradžių sutartus asignavimus valstybėms narėms, valstybių narių iš kitų fondų perkeltas lėšas ir papildomas lėšas pagal PMIF teminę priemonę valstybėms narėms.

⁷³ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma priemonė „Globali Europa“, [EUR-Lex – 52025PC0551 – EN – EUR-Lex](#).

su FRONTEX atliekamomis užduotimis, pajėgų dislokavimu, bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis ir agentūros struktūra bei valdymu.

Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra ir toliau atliks svarbų vaidmenį padėdama valstybėms narėms įgyvendinti Paktą, be kita ko, skatins vienodinti prieglobsčio praktiką ir teiks operatyvinę pagalbą ir techninę paramą. Stebėsenos mechanizmo įdiegimas 2026 m. taip pat bus svarbus žingsnis į priekį padedant valstybėms narėms veiklos ir techniniu lygmenimis taikyti prieglobsčio taisykles. Siekdama užtikrinti, kad Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra būtų tinkamai pasirengusi vykdyti savo užduotis, Komisija, įvertinusi jos įgaliojimus, apsvarstys galimą poreikį iš dalies pakeisti šios agentūros steigimo reglamentą, be kita ko, siekiant padėti įgyvendinti išorės politiką.

Įgyvendinant šią skaitmeninę transformaciją labai svarbų vaidmenį ir toliau atliks ES didelės apimties IT sistemų valdymo agentūra **eu-LISA**. Todėl pasiūlyme dėl DFP numatyta gerokai padidinti šiai agentūrai skirtus išteklius, kad ji turėtų reikiamų priemonių sukurti ir pradėti naudoti visus jos kompetencijai priklausančių didelės apimties IT sistemų komponentus.

2026 m. peržiūrint **Europolo** įgaliojimus, remiantis vertinimu ir poveikio vertinimu, taip pat konsultacijomis su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, taip pat bus svarstoma, kaip stiprinti šios agentūros pajėgumus teikti operatyvinę, analitinę ir technologinę paramą, kad būtų užtikrintas veiksmingas operatyvinis bendradarbiavimas tiek ES viduje, tiek su šalimis partnerėmis. Priėmus iš dalies pakeistą Europolo reglamentą, kuriuo įsteigiamas Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centras, Europolis atliks dar svarbesnį vaidmenį nustatant ir išardant nusikaltėlių tinklus, susijusius su neteisėtu migrantų gabenimu.

Eurojustas stiprina savo pajėgumus bendradarbiauti su viso pasaulio jurisdikcijomis, kad būtų geriau kovojama su organizuotomis nusikalstamomis grupėmis, užsiimančiomis neteisėtu migrantų gabenimu ir vykdančiomis kitus nusikaltimus. 2025 m. su Libanu ir Egiptu pasirašyti susitarimai dėl teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose yra geras pavyzdys, kuriuo turėtų pasekti kitos šalys partnerės.

Be to, siekiant gauti kuo daugiau naudos iš visapusiško požiūrio į diplomatiją migracijos srityje, turėtų būti strategiškiau naudojamosi **operatyvine parama, kurią ES agentūros** pagal savo dabartinius ar būsimus įgaliojimus gali teikti šalims partnerėms. Kad galėtų šalims partnerėms pasiūlyti visapusišką paramą ir užtikrinti nuoseklų Sąjungos dalyvavimą, ES agentūros, glaudžiai bendradarbiaudamos su Komisija, turėtų geriau koordinuoti savo informavimo veiklą šalyse partnerėse, taip pat susijusius susitarimus ir darbo tvarką. ES agentūrų operatyvinio bendradarbiavimo su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis skatinimas ir stiprinimas turėtų būti įtrauktas į operatyvinius veiksmus ir įsipareigojimus, numatytus ES diplomatijos migracijos srityje sistemoje.

8. IŠVADA

Ši pirmoji Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija yra dar vienas patvirtinimas, kad Sąjunga yra pasiryžusi sukurti ir įdiegti veiksmingą, teisėmis grindžiamą, teisingą ir pritaikomą migracijos sistemą, kuri atitiktų piliečių lūkesčius turėti gerai valdomą ir ateities iššūkiams pritaikytą politiką. Ja Europos Sąjunga skatinama būti atsparia ir ryžtinga pasaulinės arenos veikėja, kartu užtikrinant galimybes strategiją pritaikyti prie mūsų žemyne ir už jo ribų vykstančių pokyčių. Ši strategija – ES veiksmų kelrodis, kuriuo nustatyti aiškūs tikslai ir veiksmų prioritetai, strategiškai panaudojant turimus išteklius ir operatyvinę paramą.

Teisinga, tvirta ir Europos vertybes atitinkanti migracijos ir prieglobsčio politika yra bendra atsakomybė, todėl šiai strategijai įgyvendinti reikės Europos Parlamento ir

Tarybos, valstybių narių, ES agentūrų, tarptautinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų politinių įsipareigojimų ir glaudaus bendradarbiavimo. Komisija tikisi, kad visi subjektai padės įgyvendinti šios strategijos tikslus ir bendradarbiaus siekdami užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir žmonių žūtims leidžiantis į pavojingas keliones, apsaugoti nuo karo ir persekiojimo bėgančius žmones ir skatinti specialistus atvykti į ES, kad būtų didinamas mūsų ekonomikos konkurencingumas.